

ACADEMIA BÂRLĂDEANĂ

Revistă editată de Societatea
literar - culturală
“Academia Bârlădeană”

Tudor Pamfile

Toma Chiricuță

George Tutoveanu

Din cuprins:

Nr. 8 - 9
trimestrul I și
II / 2001

- p.5 - Schiță de jurnal - *“Ne doare pământul”*
p.6 - Un autor ca atâtia alții, dar o altfel de istorie
p.7 - Viața cărtilor: Nicolae Botezatu - Trei cărți
p.9 - Augustina Vișan Arnold,
bârlădeanca din diasporă la cel de-al 10-lea volum
p.10 - Gruia Novac: Cumintenia lui Procurante
p.12 - Boierimea în vizuinele lui Dimitrie Cantemir
p.13 - 27 mai / 6 iunie 1600 - Hrisovul Unirii
p.15 - Investigațiile arheologice sistematice de la
“Curțile Domnești” - Vaslui, anii 1998 - 2000
p.18 - Filiala SARM - Vaslui, 1998 - 2001
p.19 - Schiță de editorial:
Sănătatea mintală în perioada de tranziție

Semigravură mișcând

Parcă trece timpul pe umbră și nu-l mai cunosc,
văduvie de sine, tocsinul așteaptă în piatră
pașii albi și rigoarea bătrânlui osc
și inima mea umblă-ntr-un câine de piatră.

Stă înlemnită o ploaie și zeii nu-i recunosc,
prin paiele lunii cosașii târziului saltă
jumătatea de ziua pe jumătatea mișcării a fost
și inima mea umblă-ntr-un câine de piatră...

Insomnii

Mă latră o vulpe
cu creierii stricați
după o căruță veche
prin codri.
Mă latră
și nu mă mai lasă
ca să-mi durez o colibă
de cruci zburătoare
numai prin somn.
(Mă durea capul
și am plecat de lângă icoană
și m-am dus
ca să dorm singur
pe câmp
pe omăt.)

Și nu mă mai lasă
de-atunci
ca să dorm
o vulpe străină
cu creierii stricați
după o căruță veche
prin codri.
(Ioană, Ioană,
de coarnă, de coarnă,
nu era icoană
de coarnă licoarnă,
nu era icoană,
era o lucarnă
înghețată-n iarnă,
Ioană, Ioană!).

Explozia zărilor

Să văd culoarea că prinde gândire
și tu stai cumințenia pământului
și eu nu mă mai pot întoarce
în genele tale
nici cu hectarele de poezii,
nici cu un puls,
nici dacă m-ăs duce să locuiesc
într-un mort...

Sufletul mi-i tăiat
de genele tale,
dar lanul,
dar lanul în care
oasele mele-or să fie
nu știu dacă explozia zărilor
lă va mai întoarce
vreodată la loc...

Expozitie ratată

Sună peștii într-o ratată pictură
chiliile se numără
după buzele peștilor
o muzică de pești
se întoarce în sală
toată lumea are putere
să aplaude
eu nu mai pot să spun
rugăciunea
încearcă tu să-mi numeri
costumele
ce le-am purtat
prin lume.

Călugărire de sine

Ce știi tu
de creierii de noapte
ai șerpilor?
În odăile albe
mi se bate
un frate
cu trestia.
Ce știi tu
de mânzul care-a plecat
în amurg
și s-a rugat
pentru mine
să mor?
Ce știi tu
de ceasul exact
din capul păsărilor
călătoare?
Strugurii albi
îmi pipăie văzul.
Morții cei tineri
îmi săngeră văzul.
În clipa de ieri
Se va destrăma
un călugăr.

Simion BOGDĂNESCU

Fragment de roman

Pașii pierduți

- urmare din numărul 7 -

Petruța CHIRIAC

Urmase apoi un an care completase linia cercului la un moment dat. Adrian și Ioana se încadrau pe linia acestui cerc cu preocupările lor obișnuite, netulburate decât de vagi discuții în după-amioze de toamnă.

- Adrian, dacă ai idei, de ce nu le scriei?

- Să le dau lor?

- Cui? Oamenilor?

- Da.

Și discuțiile se opreau aici. Cuvintele erau spuse pe un ton tot mai sus decât cel obișnuit. Ioana intra într-un soi de măhnire neînțeleasă. Revenea la vechiul ei jurnal. Un jurnal intim, și notase pe prima pagină:

"Adrian, de ce nu luptă? Nu-l înțeleg pe Adrian."

29 - IX-a 1973

nou

Seară, când Adrian venea din escapadele lui obișnuite, întrebarea era:

- Dar ce-ți fac eu?

- Gândește-te că nu mai pot suporta, relua Ioana calm.

- Bine, dar ce-ți fac?

Femeia îl privea din nou cu ochi îndurători, ce anunțau revoltă.

Medicul o prevenise asupra paraliziei coloanei vertebrale, în cazul când infecția din regiunea inelilor cervicale nu va ceda. Tratamentul prescris de profesor era însă riguros și ea se simtea din ce în ce mai bine.

În iarna acelui an, apăruse o notă în presă despre primele ei tablouri expuse. Ea citise nota mult mai târziu.

O iarnă cu fulgi mari, bogată și reținuse ca de obicei, după Anul Nou, la căldură, lângă acuarele și uleiuri. Își examina autoportretele. Un licări curat le înnobila revoltă.

Încărcată de liniștea fulgilor, începuse să schizeze un portret de fetiță, cu părul nu prea lung, cu ochii deschiși larg. Alături, peisaje de iarnă.

Zilele cu zăpezi au trecut, spre primăvară, la sfârșitul lui februarie, îl cunoscuse neașteptat, în sfârșit și pe autorul notelor, Vladimir Vlăseni – printr-un prieten al său, ziarist de mai multă vreme la un alt cotidian.

- Doamnă, trimiteți-i lui Vlăseni din lucrările dumneavoastră, vrea să le cunoască, îi transmisse blând, cu ochii deschiși a candoare, ziaristul. Era un Tânăr masiv și simpatic, inteligent. Venise în oraș pentru materialele ziarului.

Ioana începuse să-și definitivize câteva uleiuri. Printre ele, o acuarelă: "Fluviul". Câteva zile mai târziu a dat un telefon pentru a urmări soarta lucrărilor. La celălalt capăt al firului o voce neospitalieră.

- Noi vom vedea... Ioana a fost surprinsă de tonul respingător, hotărârea rigidă căzuse pe "noi" și a distonat cu el. Mai degrabă i-a impus. Omul nu proceda de unul singur.

O epistolă cu, domnule Verona,

pseudonimul lui Vlăseni, i-a explicat autorului de la capătul celălalt al firului că ea nu ține să publice. Încă exercează și presa a reușit să-i aprecieze câteva tablouri.

Pe Vladimir îl cunoștea din paginile diferitelor publicații. Echilibrat și gândit bine în tot ce afirma, se distingea prin sobrietatea stilului și o nuanță personală, interioară îl detașa de vreun alt confrate. I-a părut firesc să se poarte astfel la telefon și Tânără a păstrat pentru ea, în șuvoiul preocupărilor, rezonanța închisă a numelui.

Vremea ce a urmat convorbirii, luna martie, se anunța cu soare și zăpadă din abundență. Pământul reavân abia mai primea apa, în aer se simtea un miros de preaplinul topirii și al căldurii timpurii, apele se umflau, mugurii dădeau rod bogat din crengile fragile, aşteptând să se desfăcă din frunzele strânsă.

Știind că va trebui să plece în sesiunea din primăvară pentru o parte din examenele de an, Ioana mai telefonă o dată la sediul revistei.

- E plecat spre orașul dumneavoastră, i se răspunse. Și rugămintea i-a rămas suspendată de veste.

Seară, întâmplarea a făcut ca Ioana să nu poată participa la vernisajul unui coleg, care expunea sculptură, nu l-a întâlnit pe Vlăseni și a rugat-o pe secretara bibliotecii, o dezinvoltă, să-l invite pe Verona la o întâlnire a două zi.

Verona rămăsese în oraș cu aceeași intenție. De dimineață, un telefon a anunțat-o la școală, că este așteptată.

După ore, înainte de prânz, și-a lăsat părul bogat descoperit să-i atârne pe umeri, și-a pus pantoful alb care se-nchidea în doi nasturi mari și a pornit-o prin soare, încheindu-și din mers, în răcoarea dimineții, paltonul. Mai întâlnise persoane care îi apreciau sau dezaprobau arta? Da.

"Nu e nîmic nou", spusese un Tânăr, de aceeași vîrstă cu Ioana, care expusese de curând peste hotare. Ioana reținuse tăcută. Mă rog, fiecare cu norocul lui, rememora Ioana antecedente, și cu zâmbetul ei tonic, deschis, intrase în cabinetul unde o aștepta Vladimir.

- Eu am aprobat ce ne-ai trimis, a început Tânărul direct, așezat într-un fotoliu, cu vorba care părea promptă, deoarece privea omul în ochi și-l cucerea deschis fără ascunzări. Ioana s-a așezat pe celălalt fotoliu, opus lui Vlăseni și s-a antrenat spontan în conversație; uneori tăcând, altele replicând surprinsă. Nu avea un mod format de a conversa, era rapidă în exprimare, chiar neatență. Pe Vladimir însă l-a cucerit.

Au făcut, în aceeași zi, după neînsemnată dispută, o plimbare în afara orașului. În cale pomii abia înmugureau, le deschideau drum.

Tăcut sau ușor antrenat, Vlăseni asculta șuvorul de vorbe al Ioanei, și-i rep-

lica oportun ca pe-o favoare. Râdea cu râsul ei sincer. Apoi tăcea. Nu putea să intre acolo, undeva, să-i continue gândurile.

După un timp lua ea inițiativa.

- În mod dialectic, noi suntem mereu alții... în fiecare clipă...

Și au ajuns astfel, filozofând, la marginea orașului, spre pădurea abia înmugurită. Salcâmii și potecile le ofereau părelnic un anume decor.

Călcau pe o cărare îngustă spre un dâmb, unul lângă celălalt sau unul în fața celuilalt. Se opreau. Ioana îl privea cu capul aplăcat, apoi scrăitor din față. Vlăseni o aborda și el cu un zâmbet nedefinit în colțul buzelor, și cu o privire grea, fixă, nu-i încăzea nimic din afară față severă, tăiată dur, parcă de o mână străină și rece. Era în statura lui, puțin mai înaltă decât a Ioanei și în liniiile feței un contrast izbitoare ceea ce-i degaja privirea. Dincolo de greutatea ei era în privirea aceea multă dorință și voință. Se întâlneau undeva și parcă ceva îi reținea. Vlăseni a mișcat brusc capul. Ioana a lăsat capul în jos surprinsă. Puterea aceea din ochi... gestul... păreau să-i înfrunte orgoliul. Apoi, privindu-l la rându-i, aceasta a împrumutat și ea, în replică, nuanțe din privirea lui... grea. Vladimir o privea aproape muștrător. Clipele se scurgeau și ele într-un ritm impus parcă de alte mobiluri.

O nouă încercare a lui Vlăseni de a o supune prin forță. De data asta Ioana i-a zâmbit și l-a tras de mână ca pe un copil, să plece din cercul acela, unde pașii lor se înfruntaseră în necunoscut. În timp ce apropierea le unea respirația, impusă și voită, Ioana și Vlăseni se apropiau de ei însăși apoi se-ndeparțau. Vorbele deveniseră un reflex obișnuit.

- Olăi un copil! spusese ea, care trecuse repede peste durerea ei aproape fizică. Un copil pentru Ioana însemnase tot o viață. Însemnase omul. O viață pierdută, o viață pe care cu greu o mai putuse recuperă.

Coborând pe cărare... tăcând, priveau din mers orașul.

- Da, nu-mi este drag, spusese privindu-l scrăitor.

- Dar ce ai cu orașul, intervenise Vlăseni întunecat. E foarte bun. După o scurtă lamentație despre preocupările lui de la ziar și după ce acesta vădit încurcat că evadase de la datorie se autoironiza, s-au așezat tăcuti pe iarbă. Și-a început să-și spună din nou vorbe. Pentru că așa-i spun oamenii.

Ioana, cu debitul ei scurt și întrețăiat, admira pleiada mai nouă de critici, Vlăseni ocolind lacurile care le ieșeau în cale o atenționă:

- Ioana, fiți atență! Și a surprins-o cu tonul.

Drumul la întoarcere fusese măsurat cu pasul lent și rar al oamenilor care încercau amintiri. Încă o stație cu autobuzul și se apropia de centru.

"Mai mergem o stație pe jos", propusese Vlăseni.

Mergând alături îngândurați, parcă o împlinire bruscă îi stăpânea pe amândoi...

- Îmi dai un telefon! Sau nu, abandonând ideea, îți dau eu.

Voci din manuscris...

Orele după amiezii treceau destul de greoi pentru unii, agitat pentru alții, însă, printre meandrele spiritului fiecărui se strecurau în tihă schimbările hărăzite spre a-i întâmpina, nicicun bănuite de vreunul în liniștea Sfântei Nopți!

Tânărul, nu coborâse prea multe clipe, încă se auzeau tunetele vocii tatălui când, de pe primele trepte ale scărilor, simțea cum grumazu-i agățat de ceva foarte plăcut care-i șoptea cu blândețe cuvinte ce-l ungeau până-n străfundurile sufletului. Caldă și liniștitore, mângâierea era mai deosebită chiar ca a scumpei mame.

- Te vei duce la Înviere! Sigur, fără și ei! Acum ești bărbat, să nu-ți fie teamă, mereu voi fi în preajmă! Mai târziu o să-mi spui cine are dreptate, bine?!

conștient de ce i se întâmpla, fără ezitare, și înclinat de mai multe ori capul, confirmând aprobarea. Când o să întrebe ceva deosebit de important, simțind cum îmbrățișările enigmatică gâtului dispărreau, și-a auzit vocea-i turuind:

- Când te gândești că oricum hotărâsem să mă duc, fără a le-o spune! Chiar vroiam să afiu adevărul, nu că nu i-aș fi crezut, dar pentru mine faptele spun totul, nu vorbăraia lor despre spiritul omului! Atâtă filozofie fac ăștia în casă, că pur și simplu simt că am să o iau razna. Așadar... Doamne, dar ce-o fi fost chestia asta pe umerii mei?! Nu am simțit trupului niciodată aşa blândețe, chiar mi-a pătruns acolo, înălăuntru! Uite, parcă-s tata, încep să-i fur vorbele, nu de alta, dar..., să o iau din loc, să-i urmăresc când sosesc la poarta cimitirului pentru...”

Impresionant! Ce de lume inundă și împânzește așezarea plină de cruci! Multă, mai ales tineri veniți ca talazuri mării să înunde plaja acoperită de întunericul nopții. Din ce în ce, luate de val, trupurile îngrămădite ca sardelele într-o cutie gigantă, se călcău peste picioare fără a-și mai cere binecuvântarea iertării! Și asta, de zeci de minute, până când, la semn din naltul cerului, s-a asternut liniștea din senin...! Imediat, năvălile de furie, clopoțele au început să bată, să dăngăne ceva melodios, anticipând ieșirea preotului din biserică ce vestează multimi nerăbdătoare clipă așteptată! **Hristos a înviat!**

Inima adolescentului izbea să-i iasă afară, zgomele nemaiauzite până atunci loveau puternic timpanele speriate, dureros de puternic de nu știa ce să facă. Cum necum, ambianța-i plăcea mult, puteri nevăzute ajutându-l să stea locului. Printre țiuiele săcănitore, mai, mai să nu-și audă glasul strangulat în imensele emoții.

- E fantastic! De nu vedeam, ce tâmpenie făceam! Mâine, nu mă convingea nimenei că ar fi văzut aşa ceva chiar lângă casa noastră! Eram gata, gata, să pierd aşa ceremonie, acum, când atâta vin să-și mantuie sufletele păgâne! Aoleu, iar vorbesc ca el?! Ah, am uitat de ei, unde să-i cauți în furnicăraia de oameni?! E o minune, când am plecat tună și fulgera, iar acum stelele au împânzit bolta cerului, de-ți lasă impresia că ești într-o uriașă biserică! Uimitor, ce frumusețe, cum se-imprăștie licările în tot cimitirul! O pelerină luminoasă se întinde alungând întunericul! Ce bine e, a ajuns și la mine, ah, ce tâmpot pot fi, nu am lumânare, bou!

- Taci, nu vorbi tocmai acum urât! Aprinde-o, apoi pornește unde sunt cei doi ai tăi! Nu e frumos, vezi ce pierdeai?!

Șușotilele misterioasei apariții s-au stins iute precum apăruseră. Într-adevăr, în mâna dreaptă avea deja lumânarea aprinsă, iar puterea licăriuei croia drumul printre semeni, mai toți schimbați în bine, pentru a-și găsi cele două ramuri din trunchiul puternic! Puterile-i erau depășite în a înțelege minunea, dar cât de ușor i-a zărit în genunchi, rugându-se lângă un mormânt. S-a oprit la cățiva metri, să nu se descopere, dar să audă și vocile cunoscute amestecate cu o alta ce nu pricpeea a cui este, de unde vine! Încremenindu-i mintea, s-a lăsat în genunchi începând să-și facă semnul crucii, ehei, de multă vreme nu o mai făcuse! Încordat ca niciodată, poate la examene, cu zgomele alungate din urechi, trupu-i devenise întruchiparea celuia mai atent cu putință.

- De unde atâtea forțe, cine mi le dăruie? Zău, a căta oară o spun? Mare prostie făceam de nu veneam să fiu alături de tata și bunicul, scumpii mei! Să mai înaintez un metru, acum simt că nu voi păti nimic! Ce-ști spun? De unde vine vocea asta?! Și ce căldură emană...!

...apoi, timbrul până atunci lui neauzit, pătruns acolo din necunoscut, domina...

- Pe manuscrisul ce acumă vă aparține, a umblat și tata, a umblat și bunul meu din încă '882! Pe mulți i-am învăț să scrie, să citească și să socotească pentru a face binele celorlalți în viață. Acum unde ati ajuns, cum de pot fi puși să stea în genunchi să-și ceară pâineal? Ei, cei ca mine, ca tata și ca bunul ce-am învățat pe atâtia să ajungă oameni! Măi, criminalilor, ce ati făcut din ei? Cine sunteți voi, năpârcilor? Da, ascultați graiul Sfântului Duh, venit prin pieptul popii vostru!”

- Hristos a înviat! Hristos a înviat! Veniti și luati lumina!

Peste întreaga așezare, peste capetele multimii cum nu văzuse în direct niciodată, s-a lăsat o liniște apăsațoare, prin care, licuricii continuau să se prelingă și să mișune printre crucile cimitirului. Deodată vocile imensului cor au spart tăcerea, dând la o parte frâiele și lăsându-i pe toți liberi să cânte cu aceeași măreată patimă când pronunțau magnificele cuvinte. HRISTOS A ÎNVIAT! Vocea calmă i-a șoptit convingător la ureche:

- Hai, repetă semnele crucii, deloc nu este greu! Doar să vrei, totul e ușor!

Privind în eter, ca o ușurare divină, fără să răspundă dacă vrea sau nu, și-a văzut din nou degetele măinii cum făcea pieptul semnul crucii. Cu aceeași ușurință și intors capul spre cuplul urmărit mai înainte, atent la vocea ce le începea din nou muștrulua.

- I-ăți ales, i-ăți trimis cu măinile voastre să spurce pe cei ce v-au învățat și să învăță pruncii! Până unde-i lăsați să ne coboare nația, urmași betegi? Pe cei ce-au muncit pământul de le-au crăpat palmele și osânduți mai departe, ati uitat că de acolo s-a urnat neamul de secole! Spinarea tăranului covârșită, pieptul plin de boala și suferință, fața-i schimonosită în continuă durere și câte altele la fel, nu vedetă cum vă arată drama întreagă a norodului?! Deșteaptă-te, române, deșteaptă-te odată și-nvinge toropeala! Ce faceți oare, acolo, ah, voi pui de lei?! Nenorocîtilor, o să vă pierdeți și ce-ați avut mai scump! Mândria, sufletul de țără! Dacă nu i-ăți și pierdut cumva de multă vreme!

Tânărul tremura, dar nu de frig, și nici de teamă! Vocea poruncitoare ce sfida întunericul și omenirea, avea dreptate, l-a uns la înimă! Toată comportarea schimbată din ultima perioadă își regăsea răspunsul aici, în glasul plin de înțelepciune scorobât din naltul cerului pentru a zdruncina străfundul pământului și să aducă aminte neamului că cineva nu doarme, mai are din când în când grija să le fulgere neghiobiilor mintea! Acum și aici a auzit adevărul, despre ceea ce nu se putea înțelege cu cei din casă, uituici în sângele arborului secular! Simte că venele-i sunt pline cu o putere nouă, până atunci nicicum, nicicând vreo bănuială de s-ar fi putut gândi la ea, darmite să știe că-i năvălête trupul și-l îndeamnă, tocmai când să-și spună cuvântul!

O voce trecută de adolescență, stridentă ca țipătu, a izbucnit dinspre el fără ca unul din ei să întoarcă capul credeau că-i prăvălită de dincolo de bolta cerească!

- Ai dreptate, străbunule! Zi-le-o că bine le-o zici! Mă mir că nu încearcă să-și susțină apărarea! Asta, tare bine ar ști-o amândo!

Și-a urmărit genunchii cum își încrepeau mai adânc culcușurile în pământul afănat din marginea mormântului, între timp nici nu știa cum ajunsese în spatele lor și nu încercau nimic să-i zică sau să-i facă, cu gând de a-l întrepuie! La fel ca ei, dintr-un imbold divin, și-a înclinat capul cu umilită și rugă sau a fărtă la forță dominantă venită misterios din neîngrăditul întuneric. Cel mai devreme venit pe lumea sfârtecată-n griji și nevoi, cel mai apropiat de vocea vârstei sălășluindă-n puterea noptii sfinte, cu graiul schingiuț de vibrații tremurului încerca ceva să încrepească. Pentru a-i feri de spaimă în față vocii ce-i cutremură până-n unghere subconștientul, s-a băgat, ca-n față altularului, între fiu și nepot luându-le umerii sub brațele-i protectoare să-i îlbă aproape. Sub aureola celor trei licăriri, din ochi i se prelingea strălucitor siragul de mărgărite venit din năuntrul suferind de multe neîmpliniri. Din când în când, și tot mai des în următoarele clipe, pentru a nu le pierde pământului, le smiorcăia cu mare zgromot, încercând să le înghită, considerându-le de ne pierdut.

Iorgu GĂLĂȚEANU

Ne doare pământul

ARHIVA
C.D. ZELETIN

Pășesc obosită spre stația de vizavi unde opresc tramvialele. În aerul sărac al zilei urcă scările și mă orientez spre spațiul deschis al pieței. Rememorez. Străbătusem tot astfel strada și-l luna mai? Regăsim locul și amintirea gândului ce mă însoțiseră și atunci, în parcul cu flori din fața clădirii impunătoare?

Zburase repede clipa pentru mine și fiul meu și... la capătul ei, gândul răsturnase fatidic clepsidra.

E frig, e iarnă.

În holul lung, întunecos, pe care-l străbătusem greu, abia licărise un băc; ajung spre mijlocul lui și... la capăt, portarul obișnuit cu multimea de oameni, nu permite nimănui să urce... Ne oprește, aştept.

Oamenii, unii stând în picioare, alții așezati pe băncile lustruite de corpuri, în trecere..., tac, urmăresc, aşteaptă.

Hălăduiesc pe aici, obosiți, pentru viața altora, de mulți ani. Îi observ tenace. Aceasta respectă o oră a lui, iar ei zgomotoși ori îngrijorați, ignorând momentele de așteptare, glumesc pentru a rezista necunoscutului sau nerăbdători, se abordează reciproc în șoaptă.

Alții mai au încă timp să nareze subiecte citadine în conversații lungi, la un automat telefonic, așezat mai departe; mult deasupra capetelor vizitatorilor.

Mă așezasem obosită pe unul dintre scaunele libere, plasat în semi-întunericul holului. Vizavi, pe un colț, automatul duce sunetele în afară. Perseverentă, aştept, apoi mă deplasez, surprinzându-mi oboseala sub razele becului cu mai puțină lumină și mă integrez atmosferei calme, de îndelungă așteptare. Urmăresc în tăcere fețele de gringolate, îngrijorate sau numai așteptând.

A fost un film? Era realitate?

Deodată, un strigăt îl surprinde neașteptat pe fiecare dintre noi și ne amână, pentru câteva clipe, nădejdea de a găsi altceva sus, după ce portarul ne va da liber. Încordarea a crescut, tresor și privesc la o femeie care jelește. Momentul a trecut, nu a mai uitat pe nimeni. Faptele sunt luate ca atare, văietul a rămas printre noi prelung și femeia sprijinită de doi bărbați e condusă, în disperarea ei, spre ușă. Tânără prin multime, cuvintele ei nu ne impresionează.

- Mi-a omorât fataaaaaaa! Rămâne ecoul în urmă și femeia trece printre noi, susținută de cei doi, cu sumane și căciuli, parcă jenată.

Ies pe ușă luminată și clădirii din spate. În cea din față, administrația cu o-architectură mai nouă, cu havuze și piscine moderne are pe frontispiciul ei scris cu litere latine: SPITAL.

Orașul mare, întins pe coline, cu aer de metropolă și absurd exteriorizat de vântul din suflete, primește totul printr-un aer al său. Îl simt străin. Neprimit.

Rămăsesem captivi, dar după scurt timp, avem voie să urcăm spre lift. Ajung pe un palier mai luminat și din nou mă îndrept spre un corridor întunecos de la etajul 5. Pe o parte se află saloanele cu ușile închise, pe cealaltă, încăperi mici, de serviciu, cabinete medicale cu ferestre luminate, câteva săli de operație.

La capătul holului, lumina zilei abia pătrunde prin ferestre. Orice discuție rațională, întreținută acolo, nu poate salva prea mult din durerea înăbușită a piciorului sau a brațului amputat. Poate numai o injecție dublă mai ameliorează, sau perfuziile de întreținere.

În fața unui salon, un bărbat într-un cărucior își conduce propriul corp și punе pe seama atmosferei de spital neprevăzuta întâlnire.

Deschid ușa salonului și licărul ochilor albaștri îmi întâlnesc neliniștit privirea. Ei știau că trebuie să sosesc și-mi mândrău parcă obosiți privirea, înainte ca eu să ajung la pat, să le intind mâna. Pătrunsem nedumerită în salonul alb și ne priveam temători. M-am așezat pe marginea patului cu dorință insistență ca omul de acolo să-mi fi spus că nu-l mai doare. Ne strângem mânile încet să nu atragem atenția... Ne îmbrățișăm. Între toți bărbații, el era evident cel mai sănătos.

- Au spus că mă vor opera.

Obișnuită cu durerea, de acasă, privisem și dincolo de patul care-l găzduia temporar. Apoi în jur, la ceilalți. Nu aveam timp să respir, să mă adaptez cu aparențele și grija surorilor ce începeau de-acum tratamentul.

Emoțiile îmi păseau peste fiecare spațiu, nevrând să cedeze vreunei slăbiciuni și comportarea firească m-a salvat de la agresivitatea situației. Dar cât timp, am mai putut accepta anomalul?

Lângă patul de la fereastră un om, de sub pătură, gema la fiecare înghițitură de supă, oferită de sora medicală. Stătea lângă

pat și-l întreba: - Te doare pe ciot?

Îl asistă de două nopți, și e soția lui, aflu chiar de la femeia care-i regla, centimetru cu centimetru, serul din aparat.

Între timp, unul dintre bolnavi ieșe pe balcon și fumează o țigară, apoi își aduce din baia rece un pahar cu apă. Miroslu înțepător de fenol stăruie și după ce închide ușa. E normal să fumezi, când... ? Îmi retrag privirile și respir obosită, înmormurisem evitând să gădesc. "Are, nu are picioarele, omul de sub pătură?" Ochii însărcinăți se mai liniștesc, după ce fusese hrănăit.

- Era bun sărmanul! Ne povestește încet femeia. Mai îmi dădea la păsări! Se mai mișca, oricum.

Cad ostenită la marginea patului și încerc să-l evită privirea. Caut un sprinț în lucrurile în care pot să evadez: prosoapele de pe marginea noptierelor, portmoneul borsetă, pe care-l purta soțul meu în stație, la munte, când o copilă îl luase drept "nenea doctorul".

Mă lupt să ignor situația, dar omul din cărucior își înjură și blestemă mama care-l facuse pentru infirmitatea lui; se străduia să se așzeze pe pat. Vulgaritatea lui ne-a îngrozit.

Ne strângem mânile mai tare și oftez cu obidă:

- N-a trecut pe la tine

medicul?

- A trecut. Mi-au spus că mă vor opera. Acum au un simpozion.

Îl simt greul din glas. Se agăță ușor, mă sărută, ne ridicăm și ne întepătăm pe hol... Suntem obosiți, se duce să-si facă injecția, privesc pe geam în noapte...

A doua zi, după somnul acela greu, dintr-un salon rece, o iau din nou spre corridorul în pantă și ajung pe o platformă luminată, cu becuri slabe, de interior. Îl aspetă să coboare pentru analizele de laborator. Să-i spun de grijile casei, să vorbim de bacalaureatul...

Aștept, aștept.

Statuetele de pe marginile bazinei cu flori exotice și cu basoreliefuri își așteaptă oaspetii la simpozion... Contrastau izbitor cu restul... o închisoare.

Și nu-mi poate veni în minte decât visul acela cumplit cu un caiet pe care era scris numele băiatului, încadrat cu albastru și o scrisoare lăsată pentru fiu: "Fă aminte, tată, ce mă roagă acest părinte: <<Măcar alfabetul să-l știe, domnule profesor>>"

Era spaimă din ochii aceia albaștri, înainte ca eu să-l mai fi întâlnit. Și poate că noi părăsim cauzata trupului prin chinuri, pentru a rămâne din ea numai lumina.

Petreța CHIRIAC

Temeri

Mai dăunăzi, gândeam
să nu-mi afli forfota gândurilor,
răvășitoare!

Ți-ar răni libertatea cugetului

înfăsurându-l în neputință!
Ori, nu am porniri de a ucide
farmecul florii albe – nectarul perpetuării!
Țineam, să ridic frunții năframa neagră

ce-i întunecă cerdacul cu zâmbete
copleșind-o în umezală tristă,
armie să vlăguie inimii izvorul menit
adăpării regenerării încolțite!

Iorgu GĂLĂȚEANU

Un autor ca atâtia, dar o altfel de istorie

Prof. univ. dr. Gh. BUZATU

Cititorului i se oferă o moștră de... altfel de istorie.

Nu este o lucrare oarecare, ci una care merită să fie parcursă. Deși la cea dintâi carte care vede lumina tiparului – facem abstracție de "Basarabia – Pagini din istoria răsluirii" – lucrare pe care am prefărat-o în urmă cu aproape un deceniu, dar care s-a împotmolit la o editură – autorul poate fi considerat un... recidivist. Argumentăm această afirmație subliniind că Valentin Negre este unul dintre profesorii de istorie care "se agită" de multă vreme ca să-și depășească nobila condiție de dascăl. Încă din "tinerețea-i revoluționară", profesorul Valentin Negre a făcut – e adevărat, într-un cadru restrâns – valuri prin comunicările pe care le-a ținut la diverse sesiuni științifice și simpozioane organizate mai ales de Societatea de Științe Istorice, filiala Bârlad. A făcut acest lucru – după inspirată expresie a unui coleg de breaslă – "în stilul său characteristic".

Articole de istorie semnate de Valentin Negre au apărut în publicații locale, cum ar fi "Gazeta de Est" sau "Păreri Tutovene". Autorul prezentului op a reușit să evadeze din orizontul local în mai multe rânduri, de exemplu printr-un articol publicat în "Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie <<A.D. Xenopol>> din Iași (1981), printr-o comunicare prezentată la "Primul Congres mondial al refugiaților și descendenților acestora din teritoriile românești ocupate de fosta Uniune Sovietică" (desfășurat la Iași în 1995) sau prin articolul "Basarabia – lacrima neamului meu / Lectia de istorie nepredată", apărut în "Tribuna învățământului" (1993).

De aproape patru ani, profesorul Valentin Negre are statut de colaborator al postului de radio bârlădean VIPP, fiind realizatorul emisiunii "Istoria servită la cafea". În cadrul acestei emisiuni prezintă subiecte extrem de variate ale istoriei locale, naționale și universale.

"Istoria servită la cafea" – opul pe care Valentin Negre și Editura SFERA vi-l pun la dispoziție – este rezultatul unei severe selecții pe care autorul a făcut-o răsfoindu-și voluminoasele dosare cu materiale prezentate în cadrul emisiunii omonime. Practic, volumul de față însumează expunerile prezentate în 19 "ediții" ale emisiunii, din care 16 sunt circumscrise temelor sugerate de subtitlul cărții ("Alegeri și democrație") și ultimele trei tratează istoricul delațunii, istoricul reformelor și istoria divorturilor politice. Cu puțină bunăvoie, cele 19 episoade pot fi tratate și ca povestioare istorice de sine stătătoare, și ca module ale unei cărți.

Toate capitolile și episoadele prezintă aspecte ale Iсторiei Omenirii, respectiv ale Iсторiei Românilor, autorul respectând adevărul istoric. Totuși, încă de la primele pagini, cititorul ajunge la concluzia că are în față o altfel de istorie, o istorie a la "Academie Cătavencu", o istorie-pamflet în care, de multe ori, personajele istorice ne apar apropiate, familiare, fără hlamidă sau aureolă, cu alte cuvinte, în ținută lejeră, de casă, în halat și papuci. În mai multe rânduri, printre personajele istorice reale se amestecă contemporani de-a noștri care-și dau ifose de oameni politici, când de fapt nu sunt decât niște politicieni de rând. Se poate spune că autorul face la un moment dat – cu oarecare umor și

cu o doză considerabilă de aplomb – un adevărat... ghiveci istorico-politic.

Apreciem că "Istoria servită la cafea" nu este propriu-zis o carte de istorie, dar, cu toate acestea, o recomandăm publicului larg, pentru că, în ultimă instanță, această carte de pseudo-istorie (sau, hai să-i zicem, de istorie voit apocrifă) se constituie într-o lucrare accesibilă, interesantă și poate chiar instructivă.

Plachete de inteligență

Simion BOGDĂNESCU

Într-o structură coerentă, impeccabilă.

De pildă, poetul nevrozelor ne este prezentat pornind de la simbolurile creației sale poetice (*Amurgul, larna bacoviană*), leitmotiv cu ecouri persistente în memoria cititorilor; la Ion Barbu descooperă prin încifrare o inedită viziune lirică, ținând cont de observația acestuia că "Poezia e încă valoare relativă" și-i evidențiază ezoterismul fonnic asemănător aceluia al lui Edgar Allan Poe, mai ales în balada cultă "Riga Crypto și lapona Enigel". Poetului-filosof î se face un excelent *Portret* din literalele numelui, ducându-ne parcă dintrodată la *Autoportret* (cunoscutul poem): "Lucian Blaga e mut ca o lebdă, în patria sa zăpăda făpturi și loc de cuvânt". Lirica blagiană, teatrul blagian și aforismele sunt înarcuite sau încadrate în apoteoză lor de mister cosmic, de extracție expresionistă, a Noului Stil, care, prin transcendere, ne dezvăluie lucrurile în raport cu cosmicul, cu absolutul, cu ilimitatul.

Placheta dedicată lui C.Negruzzi, în schimb, ne propune inițial **aspectul biografic** pentru ca ulterior să ne proiecteze în imaginarul operei (nuvela "Alexandru Lăpușneanul", "Negru pe alb" – scrisori la un prieten, "Sobieski și românii", nuvela romantică "Zoe"), iar spre sfârșit, un excelent careu având ca temă Junimea.

Tehnica, aș numi-o a clapelor de pian, albe și negre, prelungi și succinte, în tonuri alternative și în acorduri de idei, ne demonstrează că autorul este un virtuoz al enigmisticii. Pentru a nu obosi peste măsură spiritul nostru interpus careuri surpriză, criptograme, aritmogrise, monoverbe, rebusuri. Ele au placerea estetică a descooperirii și redescoperirii, a revitalizării memoriei, a incitării la meditație. Și nu dă greș în privința documentării.

Cred cu toată convingerea că pe lângă circumvoluțiuni bogate în creier, Serghei Coloșenco are mii de careuri de inteligență. De aici, rapiditatea cu care le construiește și ingeniozitatea cu care le intuieste pe orizontală și pe verticală, pe axa sintagmatică și/ și că și pe axa paradigmatică sau/sau.

Îi dorim sporite puteri de creație ca să consolideze, cel dintâi în literatura noastră, **Biblioteca Rebus a Scriitorilor Români**.

Serghei COLOȘENCO

BIBLIOTECA REBUS

CONSTANTIN NEGRUZZI
EDITURA SFERA

Cu Serghei Coloșenco nu-i de glumit. **Biblioteca Rebus**, pe care domnia sa a

initiat-o pentru mai dreapta cunoaștere și pătrundere a literaturii române clasice, să îmbogățit, iată, cu încă două enigmatische și atractive plachete de inteligență. Prima tratează triada poetică interbelică sau cei trei B (Bacovia, Barbu, Blaga), altfel spus: eul liric simbolist, eul liric ermetic și eul liric expresionist, iar a doua este închinată vieții și operei scriitorului pașoptist Constantin (Costache) Negruzzii. Plachetele au văzut lumina literelor – lăsat la Editura Sfera din Bârlad, la 14 februarie 2001 și, respectiv, 5 mai 2001.

Concepția lui Serghei Coloșenco este aceea a unei vizuini integratoare, al cărei morfem suprasegmental (accent!) rămâne esteticul, care sudează elementele de biografie, de istorie literară, de teorie literară

NICOLAE BOTEZATU

- TREI CĂRȚI -

Gheorghe Capșa - Vaslui

1. La ceas de veghe
2. Chemarea Depărtărilor
3. Reverii în amurg
(Toate la Editura "Cutia Pandorei" din Vaslui)

Cu gând să pun în pagină o formă și-un fel de portret, o proiecție (strict) subiectivă a poetului și eseistului Nicolae Botezatu, așteptându-l din lectura în pas alergător a trei cărți abia (adică de curând) citite, mă plimb cu ochi nesigur prin lunarele Pagini Medicale Bârlădenă.

Îmi place revista (lucrare însuflată și îngrijită tot de N.B.) că dau de nume șiute (și mai puțin șiute), printre care semnatura Profesorului dr. Constantin Romanescu din Iași... Cu ani în urmă, vreo zece cred, poate mai mult, dacă mă gândesc bine, am citit o carte – Portret în oglinzi paralele –, de medicul psihiatru C.R., o carte din care mi-au vibrat în delung sfâșierile omului real (caz particular de model medical), m-au alarmat împrăștierile omului aflat în dificultate cu Personalitatea și Conștiința. Memoria reflexivă parcă mi-ar da un reper de portret, dar îmi potențează simultan și neliniștea legată de intenția mea...

Fugare însemnări despre medicii în cumul de virtuți poate face, la prima vedere, oricine, dar alcătuirii așezate cât de cât adecvat

și elegant, departe de "ecouri" semnificative pentru specialitatea profesorului C.R., pot fi, ipso facto, prag de dificultate, "dovadă" – semn prodromal într-un eșec. Complementaritatea chirurg-poet complică și mai mult (și așa complicată) definirea unei atare personalități (dacă am în vedere conceptul cel mai greu de stăpânit în științele despre om).

Cu risc asumat, conștient deci, "infractor" fără dubiu în instantă, revin la intenție.

Am pe masă (nu pe birou, că n-am!) cele trei cărți semnate de Nicolae Botezatu, cărți din care trebuie (și vreau) să adun o reprezentare în linii mari, o individualitate, o personalitate accentuată (aceptiunea sintagmei subliniate exclude conotații inconveniente, deplasate, din cărțile unor specialiști precum Karl Leonhard, Kurt Schneider și.a.) de bună incidentă culturală, înzestrată cu o componentă afectivă, în stare să-l apropie pe om de Om.

Apropierea de metaforă a medicului N.B. să vrea să pun sub semnul nevoii de "a înșela" obstacole (cenzuri și praguri care țin de intimități ce nu prea cad cu ușurință sub "ochiul poporului"!).

Mai stau încă pe retardarea mea în valori discutabile și, cu oarecare (in)competență, leg semne încercării care nu mi-a ieșit din intenție. Îi cum nu sunt medic (doar viitor pacient și, sper, pasager, și prin alte secții... mai de "boierie"), încerc să schița unui profil de scriitor pentru medicul primar N.B. Neîndrăznind să scriu despre un specialist cu studii de elită, în "a da cu tăișul", cred, sunt chiar convins, că N.B. nu este dintre aceia care "bagă bine cutițu-n tine" după ce tu "ai dat atent cu plicu-n el". Prin ceea ce văd și citesc – cărțile din față mea –, N.B. este un altfel de om.

Poetul și eseistul N.B.

mi-a dat cărțile lui. Și i-am citit mai întâi poezile. În "pauza" dintre cele două volume, mi-a apărut, din ceața timpului, chipul plăcut al unui fost profesor al meu, cu două doctorate (Estetică și Filozofie), azi octogenar și poet, Al. Husar care, prin anii '60, la Iași, îl căuta la birou pe decanul Facultății de drept, întrebând de poetul Nicolae Tatomir (decan, pe-atunci), iar în adunările literare nejunimiste (din vremea aceea) ne anunța de la prezidiu ad-hoc, făcând un ochi mare, că urmează (partea de greutate a întâlnirii) să citească doar câteva (!) din poezile sale decanul Facultății de științe juridice din Iași, - Nicolae Tatomir... Zâmbeam noi pe-atunci, dar decanul era și poet. Profesorul meu avea și n-avea dreptate...

Am glumit. Drept probă de lectură a cărților lui N.B., de lectură cu grijă, să aduce

în pagină unele frânturi din fluxul memoriei, decupări pe sărite, rămâneri în și de suflet, în care armonii din lumea candorii (disjuncta lumi discordanței) vibrează la înălțimi de talent autentic. Doar câteva exemple: "Floare de colț te mângâi cu privirea / Vie-ntrre stânci îți cauți nemurirea". (Floare de colț); "Un talaz se unduiește, fremătând greoi spre mal / Irizații sparte-n aer. Valul se formează iar". (Cochilie de calcar); "Tânguire din suflet de mamă / Cu lacrimi

uscate-n năframă". (Tânguire); "Vin șoapte, undă de izvor / Iluzii dulci se scaldă / Umbra rămasă-pridvor". (De dragoste); "Tandre picături și blânde / Susură pe frunze-n unde". (Bucuria ploii) și.a., din volumul Reverii în amurg. Sau: "A murit Luceafărul în zori / Agățat de bolta de lumină". (A murit Luceafărul în zori); "Cuvântul stă să fie spus / Agăț cuvântul pe un ton mai sus". (Idei cotidiene), din volumul Chemarea Depărtărilor...

Dor căteva "probe", dar suficiente pentru a depăși ceea ce colegii de profesie ai lui N.B. numesc "diagnostic de pronostic rezervat"... Oricum, poetii nu se vindecă, se ameliorează!

Eseurile condeiului N.B. (vol. La ceas de veghe) încep frumos, cu o pagină despre sănătatea mintală (în perioada de tranziție) și continuă cu însemnări diferite, îngrijite, elegante, despre oameni și cărți. În "prozele" lui N.B. se mișcă oameni și fapte (cărți) vii, autorul având marele merit de a scrie citibil și în limba română. Se dau, una după alta, sub ochiul cititorului, pagini interesante și atractive. Dincă de aptitudini, N.B. este o Atitudine și, prin aceasta, autorul devine un Eu cu drept de a fi deasupra.

Înșiruirea mea se suspendă, nu poate fi gata, fie și pentru aceea că N.B. este în plină desfășurare. Să mai așteptăm, să mai vedem... Cine nu se scoală dimineață trebuie să se culce târziu!...

Într-un final abrupt, aceste rânduri-gânduri vor să vibreze, sub ochi deschiși, imaginea unui om înnobilat o dată prin profesia de medic și, încă o dată, prin pasiunea lui pentru cuvânt.

Picătura de cerneală, trecută în semne, este o picătură de Bine, care-i poartă numele, o picătură care trebuie citită, gustată, păstrată în memorie.

Amurg în prag de primăvară

Apariția noului volum de poezii "Reverii în amurg" al domnului N.Botezatu, apărut la acest început de an și anotimp, într-o grafică deosebită și o ilustrare reușită și bine gândită și realizată a domnului Georgel Pascu este pentru noi o nouă bucurie și probabil vor spune specialiștii o consacrare a autorului în rândul poetilor și scriitorilor medici.

A scrie poezie este un fapt deosebit în vremea de acum, când trăim o perioadă în care totul se rezolvă în grabă, alergând, când informația este pe aripile de zbor ale computerului.

Acest computer este, recunoaștem, un ajutor de necontestat în foarte multe domenii la care nici nu visam până acum câțiva ani, constituind o descoperire de un real folos.

Această grabă duce la diluarea substanței comunicării, iar intensitatea, vibrația acesteia se pierde.

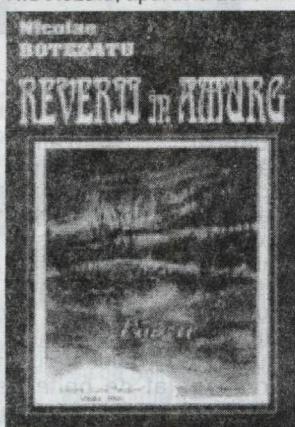
Și iată că, în această epocă de mare grabă, mai sunt oameni care au timpul să cizeleze o strofă, un vers, care ne fac să ne rupem de trepidările de zi cu zi ale vietii, și să ne simțim clari, limpezi, liberi, iar unul din aceștia este d-l dr. Nicu Botezatu.

Când citim o poezie este ca și atunci când ascultăm o muzică bună, este ca și cum am urma o terapeutică.

Așa cum Beethoven numea muzica drept "inelul de căsătorie între vibrația spirituală și ceea ce simțurile", poezia este pentru un chirurg "inelul de căsătorie" între sublimul simțit în momentul când acesta a salvat o viață în urma unei intervenții chirurgicale dificile, și revelația desprinderii de sine ce o dă poezia.

"Urechea sufletului nu este numai muzica", cum nota Nietzsche, "dar și poezia."

Citind poezile lui Nicu Botezatu din volumul "Reverii în amurg", simți într-adrevă o dată cu dansul "Clipa ce pleacă,/Clipa ce vine/ Clipa ce trece/Clipa de bine/Clipa de amor și /Clipa de speranță",

așa cum foarte frumos se exprimă domnia sa..

lubirea, subiect deapurarea căntat de poeti, imagine dătătoare de viață, de speranță, în dorința bolnavului ca și a iubitei sau iubitului, este descrisă ca un fir direct conducător "Deapurarea iubire", "Cutezanța iubirii".

Tresuri în același timp cu autorul, gândind cu emoție, cu dragi amintiri la ceea ce fiecare simte când spune "MAMA", citind minunatele poezii "Închinare mamei" sau "Tânguirea sufletului meu".

Trăirile în Univers când îl simți mare, bun, o dată cu tine nu se realizează decât atunci când simți ca Nicu Botezatu anotimpurile sau vântul toamnei și zefirul primăverii, alături de bucuria plorii:

"Tandre picături și blânde/ Susură pe frunze-n unde

Se prelung pe trunchi în jos/ Flux de viață, misterios".

Rar întâlnim atâtă delicatețe, vibrație, tandrețe ce se desprind din versurile autorului. Apărută la Editura "Cutia Pandorei" Vaslui, cartea "Reverii în amurg" este menită să umple o clipă de râgăz a fiecărui din noi în tumultul vietii trepidante de astăzi și merită să avem, să citim, să vedem...

prof. dr. Georgeta Sinițchi - lași

Scrisoare de la prieten

Mult Stimate Domnule Doctor Botezatu,

Felicitați călduroase și mulțumiri cordiale pentru "Reverii în amurg"! Sunt perfect de acord, întru totul de acord cu aprecierile elogioase (și atât de competente) ale mult-prețuitului și vechiului meu prieten, prefătatorul cărții, C. D. Zeletin.

Felicitați sincere pentru ultimul număr al "Paginilor medicale bârlădene" – din care Dv. faceți și o interesantă revistă de cultură: un motiv în plus pentru care revista este atât de apreciată de medici – categoria de intelectuali pe care întotdeauna l-am admirat pentru gradul înalt în care sunt iremediabil "infectați" cu nobilul virus al culturii!

Al Dv., cu viață cordialitate și afecțiune,
Ovidiu DRIMBA

Trandașirii lui Akademos

Pentru mine ca și pentru mulți alții liceul nu a fost cătușii de puțin "un cimitir al tineretii noastre" cum îl numea însingurul poet al amurgurilor violete. Astăzi, la mai bine de treizeci de ani de la decolare, aş defini acea perioadă ca o deșteptare treptată și continuă dintr-un somn al copilăriei cutreierat de basme, de speranțe și de închiruiuri. A fost, și cred că a rămas pentru fiecare dintre noi, etapa marilor descoperiri despre viață în general și despre propria noastră personalitate în particular.

Eram frumoși, imprudenți și nepăsători și nu ne dădeam seama că fiecare gest al nostru trasează în timp posibile statui și drumuri cu sau fără întoarcere. Împreună cu ceilalți colegi și prietenii trăiam pur și simplu fără probleme, participând cu frenzie la toate nebunile tinereții, fără să bănuim că fiecare clipă sedimentează ca o piatră de temelie a viitoarelor noastre succese sau insuccese.

De aceea, acum îndrept în primul rând un gând plin de emoții către generația mea de copii obraznici și veseli care s-a dizolvat în timp și în lumea ei mediată, asumându-și riscuri și responsabilități.

Nu departe de inima mea a rămas și pleiaada marilor mentorii ai Liceului "Mihai Eminescu" din Bârlad din anii 1966/1970, care în pofida deselor și nenumăratelor noastre șotii a rămas în amintirea mea și a celorlalți ca un înalt forum, inalterabil, al reperelor culturale de mai târziu. Preget să dau nume, voi menționa doar că în preocupările mele ulterioare au fost

întotdeauna prezenți și profesorii mei de matematică, română și istorie.

Dar, dacă stau să mă gândesc mai bine, cred că pot rosti totuși numele profesorului meu de matematică, dl. Constantin Boicu, **primus inter pares** de la care cred că am furat gustul suav și fără limite al speculațiilor matematice. Desigur, astăzi, când pregătesc și alte examene în această știință, după mai bine de 25 de ani de profesorat, ștacheta magistrului Boicu a fost demult depășită iar artele al căror zeu este Pitagora sau deschis pentru mine ferestre dincolo de care am găsit nebănuite perspective amețitoare și chiar preteze de poezie. Dar principiile au rămas neșteربite, ele s-au îmbogățit doar precum bulgărele de zăpadă în sănul unei avalanșe.

În ceea ce privește cea de-a doua pasiune a mea, literatura... nici nu știu dacă o mai pot numi "a doua" sau dacă ea se află tot în primul plan al formației mele... ei bine, această ultimă pasiune, cam ciudată pentru un spirit matematic, a fost la început, în anii de liceu, mai mult ca un fel de orbecăială. Un fum seducător și diafan mă-conjura, nu știam să fixez în cuvintele învățate în școală, înaintam rupând voaluri violete ca și cum aș fi răspuns la chemarea unor ecouri îndepărtăte. Modelele din cărțile de școală, în toată soliditatea lor, îmi păreau depășite; timpul "aedat rorum" nu scutește pe nimeni de o fatală și împlacabilă corozie, dar cu fiecare pas șovăielnic al meu descoperere alti și alți profeti ai cuvântului de la care, finalmente, am înțeles că arta e un uriaș

caleidoscop, în continuă mișcare, ca un zo-diac de siluete adânci și semnificative care evoluează fără încetare pe un ecran infinit, fără a-și altera cu nimic mesajul cosmic inițial.

Prin matematică și poezie, conjugate instinctiv pe un palier pe care nu l-am premeditat, am avut la un moment dat impresia că mă apropiu fie și pentru o clipă de acea minunată "muzică a sferelor", de dumnezeiasca armonie universală sugerată cândva de Pitagora.

Scriam întotdeauna, așa cum mă pricepeam, așa cum își cântă mierla tripletele sale printre frunze. Mă bântuiau, desigur, Eminescu, Bacovia, Ion Barbu și alții. Eram pe rând căte ceva din fiecare până când, ca într-un creuzet sau într-un Athanor, toate influențele s-au amalgamat și a ieșit aliajul psihologic și artistic care este astăzi Viorel Dinescu și are bucuria de a vî se confesa prin intermediul revistei **Academia bârlădeană**.

Fără îndoială că de la elevul Viorel Dinescu, un lungan siab și famelic, redactor al revistei **Aripi tinere** scoasă de liceul nostru, autor al unor versuri sincere dar improvizate, până la comentatorul de azi al drumului prin Infern povestit de Dante, deoseberea e mare și esențială. Nu am obicei să mă laud singur, acord posterității acest privilegiu, dar pentru o onora școala în care m-am format voi enumera aici câteva din performanțele mele: zece volume de versuri, premiate, două de culegeri matematice, câteva sute de articole de critică literară și de polemică.

Viorel DINESCU

Augustina Vișan Arnold, bârlădeanca din diasporă la cel de-al 10-lea volum

Prof. Nicolae MITULESCU

Apariția unui nou volum de poezie, semnat de bine cunoscută Augustina Vișan Arnold, înseamnă reînnoirea unor mari bucurii, reînnoirea unor puternice emoții generate de lirismul său abundant, pe care știe să-l strecoare, cum nu se poate mai bine, în sufletul cititorului.

Augustina Vișan Arnold, putem spune fără să greșim, reprezintă un adevărat fenomen în creația literară, o insulă de românițate pe imensul ocean al diasporii românești.

De departe, acolo, ea s-a angajat să stea de strajă la veșnicia cuvântului românesc, redându-i și meninându-i strălucirea și muzicalitatea prin arta care o creează cu foarte mult talent. Creația ei, izvorâtă din minte, dar, mai ales, din inimă și din suflet, trebuie primită și privită din mai multe puncte de vedere pentru a-i putea determina conținutul și valoarea. Privită, sau mai bine zis cîtită cu superficialitate, poate da naștere la controverse, la interpretări sau păreri greșite, rătăcioase, la care dacă mai adăugăm și acel periculos flagel numit invidie, reacțiile negative nu vor lipsi, cu toată nejustificarea lor.

Dar, Augustina Vișan Arnold, această neobosită, inepuizabilă și înflăcărată DÔAMNĂ a poeziei, născută sub zodia zeițelor Afrodita și Euterpe, continuă să cânte precum "privighetoarea care nu tiene cont de cronicătul ciorilor".

S-a scris mult și frumos despre poezia arnoldiană și, cu siguranță că se va mai scrie, pentru că poezia ei, ajunsă la maturitate abia acum (deși ne aflăm în fața celui de al 10-lea volum), începe să fie bine cunoscută și abia acum câștigă teren și pătrunde, cu prețuirea-i meritată, în sufletul cititorului.

Câteva argumente, deloc lipsite de importanță, ne determină să afirmăm că Augustina Vișan Arnold este o creațoare atipică. Astfel, ea scrie în străinătate, scrie numai în limba română, își lansează cărțile numai în România, apelează numai la aceeași prestigioasă editură – POLIROM -, iar lansările propriu-zise, nu concepe să le realizeze altundeva decât în orașul studentiei sale, oraș de care o leagă un noian de amintiri și pe care îl iubește cu o dragoste și cu o patimă înflăcărată.

Poezia scrisă de Augustina Vișan Arnold pare să iasă, atât din tiparele clasicismului, cât și din cele ale modernismului obositor, încărcat de neologisme și destul de greu de înțeles. Putem vorbi de un modernism original, ponderat, deloc cerebral și care nu pune probleme gândirii pentru că poeta nu abstractionează nimic. Poezia ei nu are nevoie de o aşa-zisă "traducere" pentru a fi înțeleasă, ea fiind scrisă într-un limbaj simplu dar clar și limpede precum cristalul, ceea ce dă eleganță versului cât și ușurință de înțelegere a conținutului și al mesajului fiind, în același timp, izvorul unor puternice emoții.

Augustina Vișan Arnold creează într-un stil care pare să fie numai al ei, aceasta revărsându-și toate trăirile lăuntrice printre lirism, deseori melancolic, dar nu lipsit de optimism și eleganță.

Tematica abordată poate fi considerată a fi comună pentru toate cele 10 volume apărute până acum (dragostea față de țara natală, față de părinti și de prieteni, față de locurile copilăriei și adolescenței, de natură, apoi de prelucrarea lirică a faptelor cotidiene, ale imaginilor înmagazinate în lungile călătorii pe care le face cutreierând mapamondul etc.), tematică pe care o tratează într-un stil descriptiv, lipsit de esențializare, stil mai puțin agreat de unii așa zisii critici literari, dar care contribuie, substanțial, la evidențierea originalității operei sale.

Din acest punct de vedere (tematic) toate cele 10 volume, apărute până acum, nu pot fi judecate și analizate separat, ele constituind un TOT care nu trădează, nici un moment, crezurile încărcate de nostalgie dar și de speranțe, ale poetei.

Vrem, nu vrem, trebuie să recunoaștem că Augustina Vișan Arnold are, după cum am mai spus, un stil propriu de construcție a versului pe care îl include într-un angrenaj de scriere fluviu, dând astfel naștere unui univers sentimental "plin de frumos, de iubire, de dor și dragoste de viață".

Prezența unui asemenea univers ne este anunțată încă de la începutul lecturării fiecărui volum prin pateticile dedicații pe care

autoarea le inserează cu sentimentul unei mari simțiri. Acum, ne aflăm, emoționați, în fața celui de al 10-lea volum de poeme intitulat, la fel de sentimental, ca și celulală: **NARCISE** sau **COLOANA SIMȚURILOR**, o nouă stea pe firmamentul spațiilor galactice ale poeziei. Un nou volum prin care autoarea face o reevaluare a întregului său potential liric, a întregului ei spațiu sentimental, plin de căldură și spontaneitate.

Cuprinzând 148 de poeme încoronate cu o înălțătoare dedicatie "credinței profunde a omului, indiferent dacă este aproape sau la distanță geografică de tara lui...", cel de al 10-lea volum, deși se înscrie în aceeași arie tematică are, parcă, o structură aparte. Este o carte a visătorilor în care lirismul atinge cote majore, dar, în același timp, o descătușare, o dezălnuitire a sentimentelor frumoase încărcate, atât de nostalgie cât, mai ales, de un optimism viguros și elegant: "Pentru tine, Pământ străbun îți încin eu ție astăzi/ Al spiritului drum...". Ce poate fi mai frumos decât această sinceră și patetică dăruire!?

Parcurgând cu atenție, dar și cu placere, conținutul cărții, cititorul se vede introdus și purtat printre un univers spiritual fascinant, în care întreaga gamă de sentimente umane se amestecă și se învârtește aidomă unei mișcări browniene căpătând traectorii nebănuite,玄密, pe care Augustina Vișan Arnold se avântă și ne poartă, parcă, în căutarea unui "paradis pierdut". "Un pic de fericire", "Așa de-aproape", "Aș vrea să fiu un clopot de biserică", "Alătura de tine", "Taina șoaptelelor" etc., sunt câteva titluri de poeme încărcate de dorințe împlinite sau neîmplinite, dar trăite la cea mai înaltă intensitate. Răutatea omenească, invidia cu toate urmările ei, născută din neputință și pe care

Augustina Vișan Arnold le-a cunoscut în toată golicinuie lor, fac obiectul unor poeme interogative prin care autoarea se întrebă și întrebă: de ce, oare, unii oameni au nevoie de răutate și de invidie? Răspunsul nu cred să mai aiăbă nevoie de a fi enunțat. Totuși, merită amintit: neputință și incapacitatea de a crea și de a lăsa ceva posterității. ("Biciuire", "Plângerea sufletului", "Inimă măhnită" etc.).

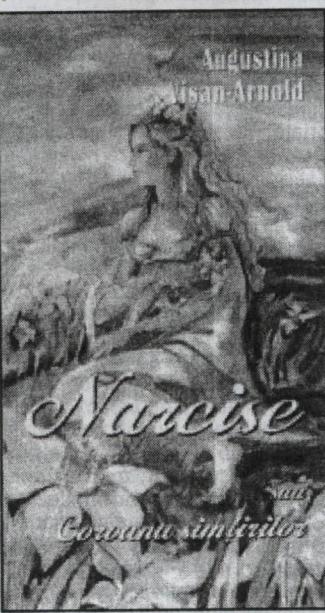
Natura își face prezența, în acest volum, prin toată splendoarea anotimpului primăverii în care bucuria întoarcerii la viață a tot ceea ce ne înconjoară, capătă valențe nebănuite, făcând să vibreze întreaga lumină a bucuriei sufletești precum și a speranțelor. "Primăvara timpurie", "Solia primăverii", "Întâmpinarea primăverii", "Înmugurirea primăverii", "Semnele primăverii", "Idilă de primăvară" etc., sunt tot atâtea imnuri de slavă ridicate în fața Sfintei Icoane numită NATURA.

Periplul pe care poeta îl face prin Alpii elvețieni, la Davos, generează un încântător și captivant ciclu de poeme pe care îl putem așeza cu aceeași valoare, alături de cel prin care Augustina Vișan Arnold își manifestă întreaga sa dragoste și admirație față de creația Dumnezeiască, care este NATURA. "Flacără șemineului", "Armonii de iarnă", "Imagini regăsite", "A munților chemare", "Melodia despărțirii" etc., sunt doar câteva titluri care reprezintă locuri, oameni, fapte, retrăiri, regăsiri, toate înveșmântate în lirismul elegant și cald al unui adevărat jurnal intim, încărcat de bucurii și optimism.

Nu lipsesc din cuprinsul cărții poeme pline de duioșie și afectivitate precum "Pictorița", "Neconsolare" (prieteniei ei Olia, plecată dintre cei vii), "Mama" etc., în care tot ce este mai frumos, mai scump și mai sfânt în sufletul autoarei, capătă proporții cu adevărat galactice.

Și totuși, elementul dominant în conținutul celui de al 10-lea volum de poeme, poate fi considerat OPTIMISMUL care nu lipsește aproape din fiecare poem dar, mai ales, din cele în care binele triumfă, bucuria devine înălțătoare iar floarea sufletului își deschide petale dărind tuturor dragostea de viață, de om, de natură în mijlocul căreia simțim nevoia să ne refugiem pentru a uita necazurile cotidiene, pentru a ne purifica și pentru a renăște.

NARCISE sau **COLOANA SIMȚURILOR**, cartea pe care Augustina Vișan Arnold o oferă tuturor cititorilor, cu cele mai alese sentimente, se adaogă celorlalte volume create anterior, înscriindu-se cu majuscule în universul literar al diasporii românești.

Gruia Novac: Cumintenia lui Procurante

Casa de Editură Mureş, 2001

Un narcisist lucid...

Theodor PRACSIU - Vaslui

Profesorul, publicistul și animatorul fără odihnă al Bârladului actual, Gruia Novac – nume haiducesc, intens conotativ, cu reverberații baladești – debutează editorial (în fine!) cu un volum de eseuri, cronică și inscripții, intitulat insolit Cumintenia lui Procurante. Multă se vor fi întrebăt: Cine este Procurante? Nu doar înșii de o cultură multilaterală ci și potențialii câștigători de la Vrei să fii miliardar? ar ridica din umeri. Personaj voltarian (Candide), Procurante este un nobil venețian cu gusturi literare eretic-paradoxale (cumintă, adică terestre?), numele sugerând vag onomastica specifică a commediei del arte. Cumintenia lui... Gruia Novac a fost mult timp una neobișnuită, în sensul prelungirii exasperante a termenului fatidic al debutului. Adunându-și astăzi numele pe o carte, autorul face un gest necesar, care ar fi părut absolut firesc și cu 30 de ani în urmă. Scrupule artistice? Autoexigență extremă? Gest provocator? Sfidarea contemporanilor grafomani? Exersarea vointei? A-l invoca aici pe debutantul tardiv Arghezi (la 47 de ani) este și nu este adecvat. Comparația schioapătă și naște, prin ricoșeu, alte interrogații incomode. Dincolo de supozitia, mereu fragile ca argumentație, un detaliu este revelator: autorul n-a încrmenit în proiect ca atâtia alți dascăli remarcabili, deloc doritori ori incapabili să-și focalizeze substanța într-o carte, fie și a senectății reculese.

Este Gruia Novac un critic literar în accepținea esențială a termenului? Un deghizat Cuvânt înainte ("Încet către critică") nu ne ajută decisiv să decriptăm întrebarea. Examenul atent al cărții este însă concluziv și certifică - deocamdată - un stil inconfundabil de a comenta literatura (Stilul e omul – Buffon), permitând coagularea unui portret intelectual aproximativ. Dacă evaluăm de sus, global, personalitățile comentate, vom observa repede că acestea se comportamenteză aproape de la sine în importantă în grade variabile, de notorietate națională, dacă nu și de valoare echivalentă, cu o anvergură culturală semnificativă și... mai puțin importantă, ca să ne exprimăm eufemistic. Lângă Eminescu, Topîrceanu, Nichita Stănescu, Nicolae Labiș, G. Tutoveanu, Const. Ciopraga, Valentin Silvestru, Mircea Cărtărescu, Cezar Ivănescu, C. D. Zeletin, Nichita Danilov stau - într-o vecinătate suportabilă - Măriocă Baba, Al. G. Croitoru, Emilian Drehută, Elena Buznă, Acelin Rosetti, Iorgu Gălăteanu, Petruș Andrei, Iuliu Nitulescu, Geo Iancu-Călinescu, Augustina Vișan-Arnold, Nicolae Botezatu, Sever Miu, Traian Nicola, Mihai Stanciu, Gh. Schwartz, Antonio Romeo Pălișă, autori stimabili, câțiva veleitari și două-trei nume sublime, putem zice... Un critic își exercează condeul pe începători și autori de raftul al doilea dar dă adevăratul examen cu "elefanții": genii, scriitorii mari, opere fundamentale. Spirit democratic și genuin, Gruia Novac admite – transparent – că valorile de diverse calibre fac... peisajul mai interesant, iar excluderile categorice nu în-

de receptivitatea fără frontiere a criticului. Autorul este un narcisist lucid – oximoronul î se potrivește perfect – care înțelege să fie prezent în fiecare fibră și în fiecare articulație a eseuriilor, cronicilor și inscripțiilor sale. Adânc implicat în text, orgolios-dictatorial și expansiv, criticul scrie în acorduri simpatetice, mai rar polemice, după meandrele subiectiv-objective ale dispoziției auctoriale; rareori este circumstanțial și complezent; nu dormitează niciodată, este treaz și vigilent, volubil și cărtitor, fascinat de spectacolul literaturii și al vieții. Gesturile valorizatoare sunt însoțite mereu de considerații umorale, sentimentale, nostalgic-evocatoare, malicioase, ironice, căteodată digresive și redundante. Aliajul neobișnuit de judecăți reci și ecouri ale eului vanitos dă nota particularizantă a celor mai multe pagini. Trebuie să admitem că Gruia Novac are vocația formulărilor pregnante, care se ţin minte: "Recunosc, n-am apelat adesea la izvoare. Nu din necunoașterea lor, ci pentru că am dorit să fiu eu însuși, chiar dacă insuficient de strălucitor. E odihnitor să fii toporaș și nu orhidee" (p. 35); "Valentin Silvestru trecea prin Bârlad, lăsând în urmă îndor de Caragiale și mireasmă de Mușatescu" (p. 43); "Plictiseala cătitorului este moartea textului tipărit" (p. 69); "Simion Bogdănescu este un scriitor cu valoare imanentă" (p. 111); "Cronica literară trăiește datorită cărților proaste" (p. 136); "Volumul e tipărit pe hârtie bună. Ei și? Strălucirea trebuie să vină din altă parte. Care, deocamdată, e întunecată. Și unele nopti sunt tare lungi..." (p. 138); "... grămadă de lemne devine ster abia după măsurare" (p. 155); "Vasluiul și <<provincia>> lui inventariază destulă intelighenție fărămită în interes și preocupări aproape imposibil de fișat. Nu lipsește autorii de cărți (într-o gamă variată benefică), scriitorii (!) de broșuri, posesorii de bani pentru tipărituri în regie... proprii, publiciști mai ales în presa zonală și, mai rar, în cea centrală (bucureșteană?), editori de fițuici școlare și culegeri de poeze ale cenaclurilor infantile, dar mai ales neterminată unor generații ce-și zic frustrate, apoi veleitari, gomoși, neînțeleși, doritori de glorie municipală, specialiști în informații sportive, nostalgici ai cafenelelor (literare!) și destui dornici de-a mai ieși duminica dimineață de-acasă cu aprobare de la nevastă" (p. 154). Autorul știe să fie, într-un dozaj expresiv, sentimental, asociativ-disociativ, sarcastic, blând, vîforos, limpede, abisal, glumet, nefabil, aluziv, zefemist, discret-jubilativ, histrionic (căt cuprinde!), catifelat, zgrunțuros, insinuant, intelligent, afabil, curtenitor-ceremonios, visător, meditativ și, desigur, foarte bârlădean. Extremele judecăților sale, relativizate mai întotdeauna prin volute excesive, sunt marcate de fiorul afectuos-comprehensiv, pe de o parte, și de scăpirea pamfletară a spadasinului impetuos, pe de alta. Gruia Novac înțelege localismul creator ca parte a întregului național. În sine ar fi fără sens și ar arunca întrreaga

demonstrație într-un provincialism insuportabil. Ar fi fost greu de conceput altă paradigmă din partea unei minti luminate și exserte intelectual. Condeul deplin format, eseist și critic, moralist în sens larg, blând și dărmic glosator al efemeridelor literare, iar, corelativ, sagace exeget al creațiilor de referință, comentator avizat al personalităților scriitoricești de prin rang, bârlădeanul-haiduc oferă imaginea unui autor scăpător în multe privințe, incitant și vibratil, ferm în judecăți și delectabil în aproximății, savuros în "execuții" și catifelat în evaluările confraterane. Căteodată histrionicul este prea apăsat și devine fastidios; rigoarea unor pagini slăbește sub tăvălugul considerațiilor parazitare, iar narcisismul ca uitare de sine transferă unele pagini în spațiul aleatorului redundant. Calculatorul nu știe să despartă în silabe, la finele rândurilor și este păcat că ochiul corectorului n-a îndreptat erorile mașinii.

Altminteri, ne-a fost oferit un obiect frumos: pe coperta întâi – un crochiu al lui Constantin Piliuț din 1975; pe coperta a patra – portretul autorului în vizuinea puternică a lui Ștefan Popa Popa's (din 1994). Este un desen admirabil, al unui Gruia Novac întors către sine, senin, meditativ și astral, aproape metafizic. Hârtia cărții este de cea mai bună calitate, umilind încropelile provinciale în materie. Portretul din interior putea lipsi fără pagubă.

Alcătuire protetică - magistru, publicist, actor și solist (în tinerețe), recitator, prezentator de spectacole, șef de cenaclu, mentor și artizan neobosit în lăuntrul Academiei Bârlădene (sociedadea culturală cu o vechime respectabilă, înființată în 1915), cronicar, recenzent, eseist și, mai nou, critic literar – Gruia Novac trebuie să devină, în Bârlad, "o instituție". Toată lumea se raportează la el într-un fel sau altul, dușmanii delimitându-se prudent, prietenii aderând cu o secretă jubilație intelectuală. Gruia Novac scrie cu o patimă abia reținută, ca și cum mâine ar veni sfârșitul lumii.

Constantin cel Mare și mama sa, Elena

Fericitul împărat Constantin a fost fiul lui Constanțiu și al cinstitei Elena.

Dioclețian, în acea perioadă, își luatea însotitorii la cămuirea întinselui împăraștilor romani, așa încât, partea de răsărit a împăraștilor cărmuiu el însuși, având la rândul lui ca ajutor pe ginerile său Galeriu, iar capitala era la Nicomidia, poarta Asiei. Partea de apus acea ca împărat pa Maximian Hecule însotit de fiul său Maxențiu, iar ca ajutor pe Constanțiu tatăl Sfântului Constanțiu și soțul Sfintei Elena, capitala având-o la Roma. Constanțiu avea sub stăpânirea sa Galia, Spania și Britania. În timp ce în toate colțurile împăraștilor creștinii suferă crunte prigoane, în țărurile sale Constanțiu, nu numai că a oprit orice prigoană împotriva lor, ci, socotindu-i cei mai cinstiți dintre cetățeni, îi folosea pe creștini la cămuirea trebilor împăraștești.

Murind bunul Constanțiu, în locul lui a venit fiul său, marele Constanțiu, așa cum la Roma în locul lui Hercule a venit fiul său Maxențiu.

Maxențiu pornind război împotriva lui Constanțiu, episcopul Eusebiu, care a fost duhovnicul lui Constanțiu neistoric este că, pornind în întâmpinarea dușmanului, împăratul se rugă cerând ajutor Dumnezeului creștinilor, știind că oastea lui este mult mai slabă decât oastea lui Maxențiu.

Ca răspuns la rugăciunea lui, Constanțiu a văzut, ziua în

amiază mare, strălucind pe cer o cruce luminoasă pe care scria cu slove alcătuite din stele: "Prin acest semn vei învinge". În noaptea ce a urmat a văzut în vis pe însuși Iisus Hristos îndemnându-l să-și facă steag ostăesc cu semnul crucii pe el. Cu puterea Sfintei Cruci, Constanțiu îl învinge pe Maxențiu la Roma, care moare încercat în râul Tiber, în dreptul podului Milvius, în 312. Cu această victorie Constanțiu a dat libertate creștinilor salvându-i de tirania lui M. Axențiu.

Convinții fiind că a fost ajutat de Dumnezeul creștinilor, împăratul Constanțiu a dat în 313 o hotărâre prin care a oprit prigonia creștinilor, dând libertate credinței în împăraștia romană (Decretul de la Milan).

Mai târziu își mută capitala de la Roma la Bizant, care va fi numită mai târziu Constantinopol, după numele său. Această cetate a fost adusă de împăratul Constanțiu Hristos, ca o roadă a credinței sale (330).

Ca împărat al creștinilor, Constanțiu a arătat mult interes pentru unitatea credinței creștine. Acest lucru s-a văzut pe vremea ereziei lui Arie care a fost cea mai mare rătăcire din viața Bisericii lui Hristos. Fiind mare tulburare în Biserică și dându-și seama că unitatea Bisericii era un mare sprinț pentru unitatea împăraștilor, Constanțiu convoacă Sinodul de la Nicæea la care el însuși a fost de față. Aici, episcopii din toată

lumea au condamnat rătăcirea lui Arie, mărturisind dreapta credință. În aceste condiții s-a alcătuit cea mai mare parte din Simbolul de credință.

În întreaga sa activitate Sfântul Constanțiu a fost ajutat de râvna mamei sale Elena pe care a trimis-o la Ierusalim pentru descoperirea locurilor sfinte (Golgota, Sf. Mormânt și lemnul Sf. Crucii). Aici, cu sprijinul Sf. Constanțiu, construiește biserica Sf. Mormânt (Anastasis), biserică din Betleem și pe cea din Nazaret.

Pentru ce au făcut împăratul Constanțiu și mama sa Elena pentru credința creștină s-au învrednicit și se numi "Sfinți întocmai cu Apostolii, împăraști", Biserică sărbătorindu-i în ziua de 21 de lunii Mai.

Geta ANDRONE

Rugă

În genunchi vă cer iertare, alteță,
Pentru îndrăzneala
De a fi târât sublima
Dumneavoastră făptură
Prin pulberea de aur
A gândurilor mele de dor
Prin nisipul castelelor mele
Din Spania
Prin visele mele color
În genunchi vă cer iertare, alteță,
Pentru eșuata tentativă de zbor
Spre cetatea dumneavoastră de piatră
La care nu voi mai încerca să ajung
Vreodată.
Iertare, alteță, iertare,
Pentru starea aceasta de
Renunțare.

Emma POPA

E noapte... razele lunii cad pe Pământ, iar orologiile bat 12 fix, cu cântec de lupi, prevestind Sfârșitul. Înarmați cu cruci și biblii, Luciferi coboară din Ceruri, vestind izvorul de ură și răzbunare de mult așteptată. Glasul se mânătuie și naște târcere... Se-aude cum cad frunze pe drumuri... Pesemne e toamnă!

S-a stins și ultima rază a lunii, și-nțâiul Soare se naște... E negru și rece și doare... S-a dat drumul bolnavilor din ospicii, căci azi e marea sărbătoare. Se aprind chiar și artificii... Copiii aleargă însângerăți de setea cunoștinței funebre: "Astăzi, în sfârșit vom muri, și, toti, pe rând, vom gusta otrava sfârșitului dulce. E veac și-n veac e sfârșitul. Se sfarmă gânduri pe stradă și Omul s-adună pe firimituri de conștiință, rămase de cu seară; luna n-a fost învinsă prea tare, ea existând, undeva – poate că e tot vreun Soare, din cei șapte – dar noaptea nu mai dăinuiește și astfel, se termină și Ea.

Vai, se cutremură munți, se-nghită câmpii și mor vaci... Oceanul de lacrimi, culese din cugetul plebei, stătut, se reversă pe cuget și sufletul meu, al Omului, nu mai e, în sfârșit, uscat.

O, dar... Ce naiba se aude?! Ce vuie îmi năruie mintea? Ce sunet îmi zgudui trupul? Să fie oare turma?! Daaaa! Ce bucurie! Ea e! Iată turma... și-n toată splendoarea nopții, coboară alene pe gând. Dar,

iar? Ei, bine, vai, dar oare ce, din nou, s-a întâmplat? O... ooo... Păstorul e călcat de mii de copite – căldute morminte... Se pare că turma s-a enervat, mult prea târziu, căci păstorul e deja creat – chiar dacă el nu ar fi existat, oiai fiind, s-ar fi înfiripat.

Dar cine mă strigă de zor? Cine-i acea ființă, cea care, nu e al turmei netot, nici păstor - Copilul! nu a fost... Iar eu, bine, eu sunt pe-al meu desen, temporar!

E Moartea... Unde ai zăbovit,

fecioară a Omului, dulce

Poartă, a vieții dulce

oglinză? Cine te-a ferecat,

mămucă, cine te-a ferecat?...

Mămucă a mea, în tine, prin

tine să dăinuiesc, să îți sărut poala de vieță, să te recapătă... În veci blestemata-ți tu fiul, în chin să-și măngâie soarta! Cine te-a ferecat, mămucă, cine te-a ferecat?

Răspunsul pornește cu vlagă, dar, pe dimensiune umană, Copilului nici viață nu-i escapă, oricăr ar fi de blajin: "Să moară din turmă, nesocotit cel ce m-a făcut!" Din turmă moare un suflet! Căci asta înseamnă un sfert. Dar eu? Eu unde sunt?

Se-naște pe cer luna și-mi râde în suflet suspinul de prea mult timp ținut... Dăinuie din nou noaptea, cu stelele, cu dalbe căderi de bucurii... Copilul nu ne vede... El crede că suntem triști!

Mihai ANDREI

Judecata de apoi

(Partea I)

Boierimea în viziunea lui Dimitrie Cantemir

Elena MONU

Dimitrie Cantemir este primul autor care se ocupă în mod special de boierime în **Descrierea Moldovei**, capitolele VI și XV.

În capitolul VI, **Despre boierii Moldovei și treptele lor**, cărturarul afirmă că termenul de boier este de origine slavă, provenind din "boliare", denumire folosită de popoarele slave pentru a-i numi "pe toti mai marii lor". În capitolul XV, **Despre boierimea moldovenească**, afirmă că "Dragoș le-a dat titluri celor care se remarcau prin virtute și credință și lor le-a împărțit slujbe politice și militare". Sistemul dregătorilor – după același autor – a fost instituit de către Alexandru cel Bun, după modelul curții bizantine, aserțiune demonstrată de către autor prin comparația între demnitarii Moldovei și cei de la curtea Bizanțului. Informația a fost preluată de la Grigore Ureche.

Ocupându-se de structura etnică a boierimii Moldovei, Cantemir susține că în rândurile ei au intrat urmași ai familiei nobiliare ale sărbilor, bulgarilor și grecilor, după cucerirea statelor lor de către Imperiul Otoman. În veacul al XVII-lea, continuă Cantemir, când turci au trimis domn de la Istanbul, aceștia (domnii) au dat titluri boierești unor cerchezi și abazieni. Alte elemente alogene, intrate în boierimea Moldovei, după Cantemir, au fost unii nobili tătari care au trecut la creștinism.

Împărțirea boierimii, de către Cantemir, în trei categorii: boierii mari care dețin dregătoriile cele mai înalte, curtenii și călărașii, este un postulat propriu, inspirat, poate, de sistemul cinurilor (rangurilor – n.n.), introdus în Rusia de Petru cel Mare. Informația nu este confirmată de izvoarele vremii care împart clasa stăpânitoare în boieri mari și boieri mici.

Concepția lui Cantemir despre răzeși este contradictorie, pentru că în același context îl consideră ca a patra categorie de boieri, dar tot el preferă să-i numească țărani liberi. Concluzia care se desprinde din opiniile mai sus

menționate ale eruditului domnitor este aceea că, în general, termenul de boier corespunde, în epoca sa, cu acela de dregător. Boieria însemna, aşadar dregătoria sau, cu alte cuvinte, boieria era o consecință a slujbei domnești. De altfel, și Ion Neculce, referindu-se la începutul domniei lui Constantin Duca (1693 - 1695) folosește expresia: domnul i-a boierit pe boieri. Cantemir se referă numai la boierii cu dregătorii și omite să-i includă în clasa boierească pe boierii de țară (cum îi numește el) și pe boierii fără dregătorii (funcții – n.n.).

Exagerate sunt aprecierile lui

D.Cantemir despre menținerea în rândul boierimii a familiilor vechi românești, precum și sărcirea lor care a dus și la scădere dramatică a numărului de curți boierești de la cinci mii căte erau odinioară la numai cinci căte mai rămăseseră pe vremea sa. Pentru reconstituirea istoriei boierimii române, extrem de valoroasă este lista, în ordine alfabetică, a familiilor boierești din Moldova la începutul secolului XVIII. Lista nu este completă deoarece lipsesc familiile cunoscute ca Ursache, Brăescu etc. și apar altele, mai puține la număr, care nu se regăsesc în izvoarele vremii. Afirmația sa că aceste familii boierești sunt egale nu concordă cu realitatea relevată de izvoarele istorice ale vremii, după care boierimea se diferențiază prin funcție și avere. În concluzie, informațiile lui Dimitrie Cantemir sunt extrem de utile și prețioase pentru o istorie generală a boierimii române și emiterea în premieră a unor teze privind această clasă socială că și pentru reconstituirea destinului fiecărei familii boierești.

Foaie de observație clinică

În cameră sunt singur, îmi vin idei ciudate,
Mă-nvârt prin încăpere cu ochii în podea
Să simt că mă pândește din umbră cineva,
Dar nimenei nu-ndrăznește la față să se-arate.

Tavanul mă apasă, peretii mă strivesc,
Cu-nchetul mă digeră, îmi taije răsuflarea,
Cu albul lor aseptic stârnindu-mi iritarea,
În ușă bat cu capul simtind că ametesc,

Pe bură cad, cămasa îmi foarfecă plămâni,
Iar mâinile-mi strâng spre spate și pe troc:
Mai urlu în tacere, mai tac urlând spre bec...
Să fie începutul..., sfărșitul săptămânii?

Dar tot de-o veșnicie Tânjesc după ceva...
În ochii mei fosfene valsează cu turbare,
Îmi bâzâie în creier un roi de voci vizare:
"Mereu... O veșnicie mai poti astepta?"

Nebun eu sunt și-s singur prin lumea sănătoasă,
Dar dură, hămesită și rece ca un sloi,
Sunt umbra unui rege-ntr-o ladă de gunoi
Și-n camera-mi cu gratii sunt singur... dar
acasă!

Dragoș SOFRONE

Poetul și apusul

Ating răsăritul
Cu o mișcare
Sacadață
Să împroșc apusul
Cu venin.

Transform în scrum
Fantasia
Să plămădesc din scrum
O carcasă
În care țin încuiat
Poetul.

Îi iau penița
Să împroșc apusul
Cu cerneală;
Devine albastru și moare.

Îi iau poemele
Să le ascund în frica oamenilor;
Mor încuiate
De realitate.

Am scăpat lumea
De apus
De poet și...
Poezii.

Raluca ANGHEL

27 mai/6 iunie 1600 – Hrisovul Unirii

prof. Gheorghe CLAPA

De lângă Hotin, unde a stat până la 10/20 mai 1600, Mihai a plecat la Suceava unde s-a aflat între 11/21 și 16/26 mai 1600. Aici a instalat pârcălab un ardelean, care i-a depus următorul jurământ: "Mă jur pe Dumnezeu și pe sfânt fiul său Iisus Hristos că voi fi drept și cu credință domnului meu, stăpânitorului și domnului Ardealului, Tării Românești și Moldovei, măriei sale lui Mihai Vodă și fiului măriei sale, Petru Vodă...". De la Suceava s-a îndreptat spre Iași, redevenit sub stăpânirea sa scaunul domniei Moldovei, unde a intrat la 22 mai/1 iunie, rămânând aici până către 14/24 iunie 1600. "Idee a unei singure domnii peste cele trei țări – nota N.Iorga – se înfipse atunci în mintea lui Mihai și el o trecu și pe noua sa pecete". Până la sosirea lui, i se confectionase și un sigiliu care reunea stemele celor trei țări românești și avea următoarea inscripție în limba slavă: "Io, Mihail voievod al Tării Românești, Ardealului și Moldovei".

A doua zi, la 23 mai/2 iunie, a acordat o mare audiență publică, iar în următoarele trei zile s-a ocupat cu primirea jurământului de credință a moldovenilor și cu inspectarea categoriilor militare. În documentul din 27 mai/6 iunie 1600, dat în Iași pentru măntuirea Neamtelui, Mihai se intitulează "domn al Tării Românești și Ardealului și Moldovei", ceea ce înseamnă o consemnare publică a unirii celor trei țări surori. În acele momente ne apară clar și hotărârea lui Mihai de a-și exercita stăpânirea asupra lor. După cronică internă, "începu să scrie și să mărturisi cum că iaste domn a 3 țări". La 27 mai /6 iunie 1600, Mihai Viteazul dădea din Iași un hrisov în care se intitula "domn al Tării Românești și Ardealului și Moldovei", formulă ce se va repeta în toate hrisoavele sale moldovenești. A păstrat acest titlu, pe care nici un domn român nu-l avusea până atunci, până la plecarea sa la curtea lui Rudolf al II-lea de la Praga, la începutul lui decembrie 1600. La 1/11 iunie 1600 a primit Mihai, în Iași, închinarea boierilor moldoveni, începând cum arată cronică, "a să scrie și a să mărturisi Domn și a treia țară...". Mihai Viteazul era mândru de ceea ce realizase și atunci când, la Iași fiind, i s-a citit, în ședința sfatului domnesc, scrisoarea lui Sigismund al III-lea, prin care acesta îl invită să plece din Moldova, el a replicat mânișos că "e destul de tare" pentru a refuza. Rudolf al II-lea, cum notează *Cronica Buzeștilor*, dorind să-l abată de la Transilvania, l-a sfătuit, la rându-i, pe Mihai "să-și fie Tara Moldovei și Tara Românească, că-i va ajunge. Iar Mihai Vodă nu se îndura de Ardeal, ci se silea să-și tocmească de către împăratul ca să fie (și) Ardealul". Dacă până la 10/20 mai 1600 Mihai Viteazul s-a intitulat "domn a

toată Tara Ardealului", sau "domn al Tării Românești și al Ardealului", după instalarea la curtea domnească din Iași și primirea jurământului de credință al moldovenilor, de la 27 mai/6 iunie 1600 (după documentele sale păstrate), el și-a luat titlul de "domn al Tării Românești și al Ardealului și al Moldovei".

Orașul Iași a fost centrul cărmuirii lui

Mihai Viteazul în Moldova. De aici au fost date toate documentele interne moldovenești, în care el s-a intitulat "domn al Tării Românești și al Ardealului și al Moldovei". Mihai Viteazul a părăsit orașul Iași la 24 iunie 1600. La 6 iulie el se afla deja la Alba Iulia unde, între 12 și 20 iulie a avut convorbiri cu dr. Bartolomeu Pezzen, trimisul împăratului Rudolf al II-lea pentru clarificarea statutului Transilvaniei. Situația era acum mult mai complexă față de momentul când solul

imperial primise această misiune. Discuțiile nu se mai puteau limita numai la Transilvania, Mihai Viteazul era domn al celor trei țări române și convorbirile trebuiau să conducă la elaborarea unui protocol care să sintetizeze forma sub care Mihai putea să-și exercite stăpânirea asupra noii structuri statale. Cererile lui Mihai Viteazul, în forma accentuată de dr. Pezzen, au fost grupate într-un document care ni s-a păstrat în două variante. Una în limba română, găsită după asasinat în cortul lui Mihai Viteazul și alta în limba maghiară. În traducere modernă, acest act se intitula: *Dorințele lui Mihai Vodă Măria Sa, domnul Ardealului, Moldovei și Tării Românești, de la Înaltimea Sa împăratului Rămâului*. Primele două articole inserau esența discuțiilor și năzuințele lui Mihai Viteazul. El cerea să-și fie recunoscută stăpânirea ereditară asupra Transilvaniei, Moldovei și Tării Românești. Pe verso-ul variantei maghiare, voievodul a scris în românește, cu caractere chirilice, sinteza continutului:

"*Și hotaru
Ardealului
Pohta ce-am puhtit
Moldova, Tara
Românească.*"

Momentul primei Uniri politice a românilor din 1600, realizată de Mihai Viteazul, este bine prezentat prin documente, texte și hărți în Muzeul de istorie al Moldovei. Este expusă aici o hartă cuprinzând

campaniile de luare în stăpânire de către Mihai Viteazul a Transilvaniei (1599) și Moldovei (1600). O pictură de Gheorghe Labin intitulată "Intrarea lui Mihai Viteazul în Suceava – 1600" (ca o replică a picturii lui Constantin Leca "Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia") marchează stăpânirea Moldovei. Un frumos portret al lui Mihai Viteazul (copie după gravura lui Aegidius Sadeler), stema unită a celor trei Tări Românești și Scrisoarea autografa a lui Mihai Viteazul "Si hotarul Ardealului pohtă ce am pohtit, Moldova, Tara Românească" semnată "Io Mihail Voievod", domină acest moment. Sunt expuse, tot aici, scrisori (în facsimil): Mihai Viteazul, voievodul Tării Românești, al Transilvaniei și Moldovei, în urma înfrângerii lui Ioan Zamoyski, cancelarul polon și al lui Sigismund Báthory, datată 20 mai 1600 și trimisă din Hotin. Într-o altă scrisoare, tot din această perioadă, Mihai Viteazul face cunoscut bistrițenilor că a învins oastea polonă a lui Ioan Zamoyski, luând în stăpânire Moldova, și se va întoarce curând; este emisă la 16 mai 1600, în Tabăra de la Suceava. În Muzeul Unirii este prezentat facsimilul primului document emis de către Mihai Viteazul la Iași, în care se intitulează: *Domn al celor trei Tări Românești* (16 septembrie 1600?). Sigiliul, intitulat documentelor interne din mai – septembrie 1600, referirile lui R. Heidenstein, la "nobilissimum regnum" pe care voia să-l realizeze și cu sprijinul unor cercuri polone, sunt suficiente elementele pentru a afirma că Mihai Viteazul a urmărit constant realizarea unei formații politice românești a "Daciei", asupra unității geografice și etnice despre care au scris atâtia umaniști din secolul al XVI-lea.

Prin strângerea la un loc a celor trei Tări Românești, Mihai Viteazul a realizat prima unificare politică a teritoriului românesc. În documentele emise la Alba Iulia, centru de unde realiza conducerea celor trei țări, Mihai se intitula: *"Io Mihail Voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Tării Românești și Ardealului și a toată țara Moldovei"*. Crearea unei peceti cu stemele reunite ale celor trei țări, simbol al Daciei întregite în vechile hotare, evidenția cristalizarea gândului său de a face din Tările Române un singur organism politic.

Prima Unire din anul 1600 a reprezentat un simbol al luptei poporului român pentru unitate și independentă, act ce a înflăcărat, de-a lungul secolelor înainta și mintea generațiilor ce s-au succedat, făcând posibilă realizarea unirilor ce vor urma în anii 1859 și 1918.

Astăzi, 27 mai 2000, se împlinesc 400 de ani de când, după cronică internă, "Mihai începu să scrie și să mărturisi cum că iaste domn a 3 țări".

Sigiliul lui Mihai Viteazul ca voievod și domn al Tării Românești, Transilvaniei și Moldovei. Cuprinde stemele celor trei principate, corbul, bourul și doi lei afrontați (pășind pe șapte munți).

ÎNFIINȚAREA PRIMULUI SPITAL ÎN BÂRLAD

- urmare din numărul trecut -

Dr. Nicu BOTEZATU

- Perioada a doua 1865 – 1900

Am arătat mai înainte proasta stare în care se găseau clădirile în care funcționa spitalul în jurul anului 1865, când a fost numit ca medic al spitalului dr. C. Codrescu care și-a pus întreaga activitate și capacitate de muncă pentru îmbunătățirea ocrorii sănătății poporului.

Încă ce spune el în "Sama generală a Epitropiei Spitalului Bârlad și Elena Beldiman": "La anul 1865, în calitatea în care mă găseam, ca medic secundar al Casei Sf. Spiridon, am fost rânduit, de Inspectiunea Spitalelor filiale dependente de această casă și venind la Bârlad, locul meu natal, mi se frânsă inima de durere, văzând starea de mizerie, în care se găsea spitalul, cu acoperământ și dușumelele putrede și cu zidurile muzezite de umezeală. Sentimentul unei datorii sânte, mișcă profund sufletul meu. Ca stipendist al statului, dobândisem instrucțiunea cu banii poporului, către acest popor să manifest recunoștința mea. Nu pregetai nici un moment într-o părăsi poziția ce dobândisem în Spitalul central din Iași spre a veni în mijlocul dumneavoastră pentru a lua măsurile cele mai nemerite pentru a ești din starea de mizerie în care se află spitalul din orașul nostru", iar în "Studiu asupra spitalului" adaugă: "Acesta au fost sentimentele de care am fost inspirat, când m-am decis a lucra din toate puterile pentru reorganizarea Spitalului din Bârlad, instituție eminentană democratică, menită a răspunde la trebuințele clasei cele mi numeroase, care n-are alt capital decât munca și pentru care boala este o povară mai crudă decât moartea chiar".

Inarmat cu aceste concepții progresiste, dr.C.Codrescu pornește la luptă pentru îmbunătățirea condițiilor materiale în care se asigură asistența medicală în orașul Bârlad.

La 17 ianuarie 1867 cu ocazia unei lectii publice de igienă populară, dr.C.Codrescu, informează auditoriul de trista stare a spitalului și despre necesitatea fondării unui nou spital.

Unul dintre auditori, părintele Sofronie Vârnăv, mișcat de asemenea stare a lucruri, că îndemn pentru celaltă, oferă pentru nou spital suma de 4.000 lei vechi, cursul pietii (1280 lei noi) și totodată pentru dirijarea lucrărilor sub direcția dr.C.Codrescu, care avea și sarcina de a întocmi "Proiectul de statut al noului spital", iar prof.I.Popescu însărcinat cu elaborarea unui regulament provizoriu al lucrărilor comitetului.

Ca donații ulterioare menționăm: 2000 galbeni – St.Gâlcă; 600 galbeni - G.Gane, beneficii de reprezentare teatrală a lui K.Robescu de 1045 lei și 25 parale, precum și a reprezentării date la 17 mai 1867 de Matei Millo, cu trupa sa, de 1833 lei și 7 parale.

Totuși strângerea fondurilor din donații mergea greu, datorită crizei economice care bântuia atunci și nu se puteau spera ca prin acest mijloc să poată fi construit nou spital. În aceste împrejurări dr.C.Codrescu, în ședința Comitetului din 2 august 1867, propune unirea tuturor fondurilor și veniturilor spitalului aflate la: Casa Comunală a Orașului Bârlad, Consiliul Județean Tutova, Curatoria

defunctului N.Roșca - cu fondurile aflate din subscripții la colegiul donatorilor, formându-se o Epitropie din aceste cinci case.

La 3 martie 1868, se aproba această propunere, precum și Proiectul de Statut, iar la 21 iunie 1868, Comitetul primește consimțământul scris al tuturor caselor care și-au numit reprezentanții lor în Epitropie.

Constituirea noii Epitropiei s-a făcut la 13 decembrie 1870, Statutul fiind aprobat de Consiliul de Miniștri la 9 aprilie 1870 și este publicat în Monitorul Oficial nr.105, cu condiția ca Epitropia să se pronunțe asupra rezervelor făcute de Epitropia Sf.Spiridon Iași:

a/ Noul spital va purta Noul spital va purta denumirea de Spitalul Bârlad și Elena Beldiman, și nu numai Bârlad cum era trecut în proiectul de statut.

b/ Resursele spitalului sunt cele arătate la articolul 5, adică din subscripții și subvenții.

c/ Medici vor fi numiți după dispozițiile în vigoare ale Casei Sf.Spiridon.

d/ Regulamentele vor fi supuse aprobării Casei Sf.Spiridon, care este în drept a le modifica.

e/ Generala Epitropie rămâne autoritatea supremă și specială pentru administrarea spitalului.

f/ Medicii spitalului care vor ieși la pensie, nu vor fi pensionarii Casei Sf.Spiridon, ci vor primi drepturile numai prin mijloace proprii ale Spitalului Bârlad și Elena Beldiman.

Epitropia Spitalului Bârlad și Elena Beldiman, aderă la 13 decembrie 1870 la rezervele făcute.

În Statutul Spitalului se prevede ca medicii primari și secundari să fie numiți prin concurs în fața Epitropiei Sf.Spiridon Iași, numirile de personal făcându-se de comun acord cu medicul primar, iar darea de seamă să fie ținută în fața Epitropiei și să se facă la fiecare 5 ani.

În ședință din 1 februarie 1867, părintele Vârnăv propune ca locul "pentru edificarea spitalului să fie în linia grădinii publice dintre grădină și bariera din marginea de sus a orașului".

Locul pe care s-a construit spitalul a fost cumpărat de la moștenitorii Sturdza, cu suma de 12.000 lei. Planul a fost făcut de arhitectul A.Orăscu, dar, nefiind corespunzător întru totul, a fost modificat

de Epitropie.

Lucrarea a fost dată în antrepriză pentru suma de 417.000 lei, lui G.V.Valescu și I.Szielberleitner. Recepția provizorie a lucrărilor a fost făcută la 5 iunie 1880, fără a fi fost isprăvite multe lucrări, iar recepția definitivă la 22 iulie 1881, de arhitectul diriginte Lorentz Ingversen, deși inaugurarea se făcuse la 26 aprilie 1881.

La această dată spitalul a început să funcționeze cu 72 paturi, deși capacitatea sa era de 130 paturi. Pe acea vreme nu exista încă: pavilionul de chirurgie și cel de boli contagioase, care au fost

construite între 1911 și 1915, prin donația familiei Corbu.

Clădirea reprezintă pentru vremea când a fost construită un progres și corespunde cerințelor sanitare de atunci, după părere epitetăriilor fiind chiar "un mărăț așezământ și un grandios edificiu".

Spitalul avea un sistem de calorifere în pereți ce îmbină încălzirea cu ventilarea naturală, ceea ce facea să nu se simtă în saloanele de

Istorie medicală

14 ➤ bolnavi, acel miroș caracteristic, care există în toate spitalele de atunci. Miroșul provine din cauză că separarea bolnavilor pe afecțiuni nu exista, lângă bolnavii cu afecțiuni de boli interne, fiind spitalizați bolnavi cu gangrenă gazoasă.

Fiecare salon avea în continuare o cameră a delirantilor, un cabinet de baie, și un oficiu de "tizane".

Spitalul mai avea o baie separată pentru publicul din oraș și o canalizare proprie. Ca o dovedă că acest spital era pe atunci unul din cele mai bune din Moldova, este faptul că Epitropia Sf. Spiridon din Iași, prin adresa 309 din 1889, a decis să reducă subvenția de la 19.894 lei noi la 6.098 lei noi, pe motivul că "Spitalul funcționează multămîitor și că este bine statornicit întrutoate, iar Epitropia trebuie să arate, aceeași solicitudine și celorlalte spitale ale sale dintre care unele sunt într-o situație deplorabilă".

Încă din anul 1886, dr. C. Codrescu, dându-și seama de necesitatea unei secții chirurgicale, reclama pentru spital înființarea unei astfel de secții, lucru ce s-a realizat deabia în anul 1915, iar primul medic primar chirurg fiind dr. Alexandru Vrânceanu.

Până la această dată, nu se efectuau în spital decât numai operații de mică chirurgie și de urgență, după cum reiese din Analele Medicale ale Spitalului Bârlad și Elena Beldiman anul 1898, când din 262 operații executate într-un an, 44 au fost suturări de plăgi, 79 incizii de fleגוane și panarii și ca operații mai mari: o histerecomie, 3 fibroame uterine, 2 chiste de ovar, o nefrectomie și 16 herniotomii.

După cum arată dr.Codrescu în 1886, se făcea simțită nevoie înființării unei "secții speciale de boli contagioase și sifilitice, realizarea căt mai curând a unui asemenea deziderat, se impunea prin faptul nenoricit că afecțiunile sifilitice sunt atât de

răspândite în populația noastră, și cu deosebire în cea rurală, că ar putea da loc unui întreg serviciu de spital", fapt care se împlineste tot în 1915.

În Rapoartele statistice anuale, predomină afecțiunile sifilitice în proporție de 20 – 30%; „această proporție considerabilă pare a fi permanentă pentru acest județ, cel puțin după cât am avut ocazunea să constată în curs de 20 de ani, de cănd suntem medic primar al Spitalului din Bârlad”.

medic primar al Spitalului din Bârlad. Personalul medical și auxiliar, se compunea dintr-un medic primar, un medic secundar, 8 infirmiere și un bărbier – subchirurg, după 1892, adăugându-se un intern și un ajutor farmacist.

Infirmierele nu erau calificate, căci nu exista nici o școală în țară pentru pregătirea personalului mediu, lucru de care se plângea dr. C. Codrescu, cerând "crearea unui corp sanitar mediu pentru serviciul spitalelor, căci aceasta este o plagă de care suferă toate spitalele".

O bună parte din timp, până în 1892, spitalul nu a avut un regulament al său, ci diferite regulamente parțiale, aproape de Epitropie.

Diferitele regulamente parțiale ale serviciilor au dat naștere unui proiect de regulament, votat de Epitropia Spitalului la 16 noiembrie 1885, dar care nu a fost aprobat de Epitropia Sf. Spiridon Iași, pentru că avea lipsuri în partea administrativă și economică, iar în cea medicală s-a dovedit că nu corespunde îndeajuns progreselor de organizare realizate de celelalte spitale din țară.

Forma definitivă a Regulamentului a fost realizată în 1892, și a fost aplicat de abia în iulie 1894. În partea de regulament privitoare la consultațiile gratuite și internările în spital, se arată că erau admisi în spital cu tratament gratuit următoarele categorii de bolnavi: "muri bunzii lipsiți de tot felul de adăpost,

stâlcii și răniții prin accident, detunații, înecații și tubații, orfanii și vagabonzi bolnavi, acei cuprinși de boala sifilitică. Se vor primi în spital și la orice oră, orice bolnav a cărui afecțiune i-ar pune viața în pericol, în al doilea rând toți bolnavii lipsiți de mijloace și care nu au posibilitatea de a se întoarce la domiciliul lor, dacă sunt din altă localitate.

Se refuză primirea în spital a bolnavilor de ciumă, holeră, variolă, a bolnavilor incurabili, a infirmilor și alienatilor.”

Pentru bolnavii cu plată au fost instituite 3 clase:

- cl.I - bolnavii tratați câte unul singur într-o rezervă;
 - cl.II - mai mulți într-o rezervă;
 - cl.III - bolnavii erau tratați în salonuri comun.

Costul unei zile de tratament era de 12 lei pentru cl.I, 8 lei cl.II și 3 lei pentru cl.III, plata făcându-se anticipat pentru 10 zile.

În 1892, se mai adaugă cl. IV, pentru militari. Vedem deci că nici spitalul din Bârlad nu beneficia de sprijinul financiar al statului în funcționarea lui fiind asigurată de organizații filantropice.

Din această cauză nu putea fi folosită întreaga capacitate a spitalului, iar Regulamentele aveau printre altele și scopul de a introduce stăvile pentru marele număr de bolnavi nevoiași, care solicitau internarea în spital.

Regulamentul definitiv din 1892, conținea 110 file și era împărțit în nouă părți, cu 369 de articole. În regulament se stabilea scopul și distribuirea clădirii spitalului, despre Epitropii, despre directori, despre secretarii arhivar și registrator, econom, intendant, despre serviciul medico-chirurgical cu atribuțiile medicilor primari, secundari și de gardă, a internilor, infirmierelor, a casierului contabil etc. (va urma)

Investigațiile arheologice sistematice de la “Curtile Domnești” – Vaslui, anii 1998 – 2000

Prof. Laurentiu CHIRIAC

Aflat la întretăierea unor importante drumuri comerciale – cum ar fi drumul internațional ce legă orașele galiziene, Cracovia și Lembergul, de cetățile Chilia și Cetatea Albă, iar de aici până Marea Neagră –, târgul medieval Vaslui a fost un important punct de vamă și centru comercial strategic. Faptul că vatra târgului era amplasată pe terasele Dealului Morii constituia o adevărată barieră naturală în fața atacurilor din afară și, tocmai de aceea, Vasluiul capătă și conotația de reședință domnească – mai ales după moartea lui Alexandru cel Bun. De asemenea, poziția favorabilă a orașului – situat fiind la confluența râului Bârlad cu Vasluietul și cu Racova – a constituit cadrul propice de dezvoltare urbană a acestui târg.

În atari condiții, în 1435, în timpul lui Ștefan al II-lea (fiul lui Alexandru cel Bun), Vaslui devine reședință domnească și capitala Moldovei Meridionale, fapt pentru care se construiește aici o Curte domnească. Există și ideea – pertinentă,

de altfel, că această Curte a existat încă din timpul lui Alexandru cel Bun, fie chiar dinainte de domnia acestuia.

Cert este că locul denumit, tradițional de localnici drept "Curtile Domnești" se află în imediata vecinătate sudică a actualei biserici "Sf. Ioan Botezătorul" din Vaslui cunoscute fiind în acest amplasament din vremea lui Vasile Lupu (e vorba de ani 1635 și 1646). Ruinele fostei Curți Domnești confirmă și ele acest amplasament.

"Curtile Domnești" din Vaslui au fost cercetate arheologic încă din 1942, dar în mod empiric. Ulterior, în anii 1958 – 1959, cu ocazia lucrărilor de amenajare a terase pe care s-au construit stadionul orășenesc, s-au întreprins și primele cercetări arheologice cu caracter sistematic. Aceste investigații arheologice au continuat, cu întreruperi, și în anii 1976 – 1982, ele fiind coordonate științific de către Institutul de Arheologie București, în colaborare cu alte instituții de profil. Colectivul de cercetare arheologică a fost condus, ani în sir, de regretatul prof. univ.

15 ➤ dr. Alexandru Andronic și a avut în componență să meritoși colaboratori, cum ar fi: Fl.Banu, Ionel Bauman, Rica Popescu, Ruxandra Alaiba, Magda Istrate etc. Din 1976, lucrările arheologice s-au derulat și sub egida Muzeului Județean Vaslui, iar în decursul timpului – colectivul a mai fost împrospătat și cu noi membri: de exemplu, Tamila Marin.

După o perioadă mai puțin faată pentru "Curtile Domnești" de la Vaslui, începând cu anul 1998, s-au reluat investigațiile arheologice la acest important obiectiv.

Întrucât cercetarea arheologică a fost extinsă din 1998 până în anul 2000, putem spune că la acest sit arheologic s-au avut în vedere mai multe obiective. Principalul obiectiv a fost (și rămâne, deocamdată) acela de a stabili stratigrafia generală de pe axa N-S a întregului sit arheologic. De asemenea, un alt obiectiv a fost acela de a stabili rolul pe care l-a avut biserică (aflată în imediata vecinătate) în cadrul complexului "Curtile Domnești". În sfârșit, un alt obiectiv a fost acela de a delimita spațial și cronologic cimitirul bisericii.

Între anii 1998 – 2000, odată cu reluarea investigațiilor, s-a considerat, încă de la început, că punctul "0" al întregului sit arheologic va fi decroșul sud-vestic al absidei sudice a actualei biserici "Sf. Ioan Botezătorul". Acest punct "0" a devenit, astfel, punctul principal de referință în cadrul săpăturilor arheologice. În consecință, s-a trasat S1/1998 (cu lățimea de 2 m și lungimea de 56 m) ca secțiune magistrală, orientată N-S. Primele rezultate ale investigațiilor din această secțiune au fost:

a) Descoperirea – sub fundațiile actualei biserici "Sf. Ioan Botezătorul" – a două rânduri de fundații ale altor lăcașe de cult mai vechi. Aceste fundații mai vechi sunt suprapuse și ele aparțin unei biserici pe plan treflat (care, spunem noi, ar putea fi ctitoria lui Alexandru cel Bun sau a urmașilor săi imediali), iar cele de deasupra aparținând unei biserici de plan triconc moldovenesc (atribuită, fresc, perioadei ștefaniene). Peste aceste două rânduri de fundații s-au pus temeliile bisericii actuale. Așadar, actuala construcție (aflată în picioare) nu aparține lui Ștefan cel Mare, ci este mai târzie, chiar dacă pisania pe care o are reîncastrată în fațada principală este cea originală (din timpul marelui domn). Abia construcția de sub cea actuală poate fi cea din 1490, cunoscută în istoriografia noastră, avându-l ca ctitor pe Ștefan cel Mare. În schimb, primul rând de fundații dovedește o construcție mai veche decât cea ștefaniană și care poate apartine primei jumătăți a secolului al XV-lea. Întrucât nu s-au găsit elemente de datare concluzante, această problemă rămâne deschisă, urmând ca cercetările ulterioare să clarifice aceste aspecte.

b) Descoperirea cimitirului generat de existența bisericii și relația sa de delimitare sudică și cronologică față de "Curtile Domnești" propriu-zise. Astfel, s-a constatat că această necropolă este mai târzie, datând cel mai devreme de la mijlocul secolului al XVI-lea (pe baza unor elemente certe de datare).

Alte două secțiuni magistrale (S_{II}/1998 și S_{III}/1998) – paralele cu prima – au fost trasate tot cu același scop și au confirmat rezultatele primei magistrale. S_{II} a fost trasată cu aceleași dimensiuni ca S_I, dar având ca ax tocmai muchia care delimită fațada vestică de cea sudică. S_{III} a fost trasată la egală distanță între primele două magistrale, având, însă, ca ax delimitarea dintre naos și pronaos. Toate cele trei magistrale au fost cercetate (din păcate, parțial) și în anii 1999 – 2000.

În campania 2000, continuându-se extinderea săpăturilor pe direcția N-S, s-a observat că limita sudică a cimitirului deja amintit a existat de la început pe aliniamentul care delimită actuala

proprietate a bisericii "Sf. Ioan Botezătorul" de locul unde au existat construcțiile curții domnești propriu-zise.

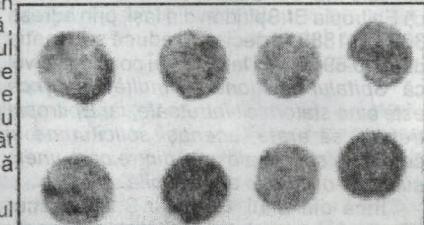
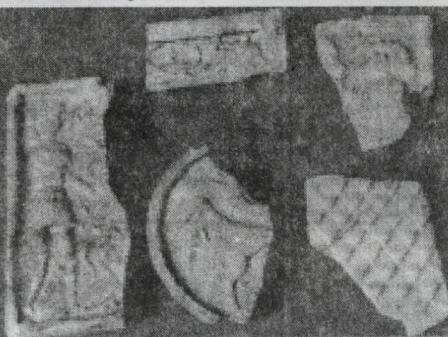
Acest lucru sugerează faptul că necropola bisericii este mai târzie și aparține fazei în care deja biserică nu mai era capelă de curte, ci doar una orășenească. De aici și ideea noastră că cimitirul ființează imediat după încreșterea funcționalității reședinței domnești propriu-zise (adică, jumătatea sec. al XVI-lea). Dacă avem în vedere și imperativul Portii (adresat lui Al. Lăpușneanu) de a dezafecta cetățile și fortificațiile de apărare ale Moldovei, atunci putem să corelăm cu acest eveniment major și existența reședinței domnești de la Vaslui, chiar dacă, un timp, Curtea a mai funcționat și după aceea. Tot de la mijlocul sec. al XVI-lea și-a încetat funcționalitatea și capela de curte, deși prima monedă descoperită în cimitir datează din 1535 (e vorba de un dublu gros); însă, trebuie precizat faptul că durata de circulație a acestui tip de monedă medievală nu se cunoaște, așa încât aserțiunea noastră poate fi menținută.

Din păcate, scopul initial al investigațiilor arheologice din campania 2000 – acela de a stabili stratigrafia generală pe axa N-S a sitului – nu a putut fi atins, datorită intervențiilor moderne care au afectat terenul și datorită resturilor de zid din aceeași perioadă. De asemenea, s-a încercat și finalizarea secțiunilor magistrale începute la biserică, ele urmând să fie cercetate exhaustiv în anii următori.

Paralel cu trasarea și săparea celor 3 magistrale, s-au făcut investigații arheologice în zona D a sitului, cu scopul de a descoperi vechile complexe arheologice cercetate de colectivul condus de Al. Andronic. Astfel, am găsit fundațiile construcției numită L9 (de către Al. Andronic), dar – se pare – că ele nu aparțin fostei locuințe domnești, ci mai degrabă, unei clădiri anexe (problemă urmând a fi clarificată în cadrul viitoarelor cercetări). De asemenea, s-au trasat alte două secțiuni, orientate E-V, de mai mici dimensiuni, dar care nu au dat nici un rezultat. În sfârșit, o a treia secțiune, orientată tot E-V, prevăzută cu martori intermediari, a scos la iveală un nivel de demantelare (datând din sec. al XVII-lea).

În cadrul campaniei 2000, s-au descoperit peste 50 de morminte creștine, deși și în anii anterioiri (1998 - 1999) au fost descoperite alte 35 de morminte. Astfel, prelungirile secțiunilor S_I/1998, S_{II}/1998 și S_{III}/1998 au arătat clar existența unei necropole târzii, având morminte ce aparțineau oamenilor de rând ai târgului Vaslui. Toate aceste morminte aveau un inventar relativ săracios, iar orientarea morților era evident creștinească. Ele au fost descoperite la o adâncime minimă de -1,5 m (față de actualul nivel de călcare) și la o adâncime maximă de -3 m (față de actualul nivel de călcare). Au aparținut atât femeilor și copiilor (cu vârste cuprinse între 5 – 15 ani pentru copii și 18 – 70 ani pentru femei), cât și bărbaților (cu vârsta cuprinsă între 18 – 70 ani).

Inventarul relativ săracios cuprinde: 31 de monede (care datează din secolele XVI - XIX), obiecte de podoabă (mărgele, cercei, inele etc.), precum și fragmente textile (provenite de la îmbrăcăminte). Toate aceste obiecte sunt depozitate la muzeul Județean "Ștefan cel Mare" Vaslui. Tot în campania de săpături din

2000, s-au mai găsit fragmente de ceramică (ceramică de uz casnic, olane, teracotă etc.), dar și fragmente de zidărie provenite de la faza de restaurare, din 1820, a actualei biserici "Sf. Ioan Botezătorul". Marea majoritate a pieselor arheologice au fost cercetate, dar altele (cum ar fi: fragmente textile, fragmente de oase etc.) sunt în curs de cercetare, la laboratoare specializate.

Sate din sudul județului Vaslui ale căror nume reflectă activități agricole

Prof. Vasile CÂRCOTĂ

În numărul 5(1997) al acestei reviste, la finalul articolului cu titlul asemănător celui de mai sus, enunțăm intenția de a reveni cu alte exemplificări de așezări rurale care au numele impus de anumite activități agricole. Atunci ne-am referit la acele sate care reflectă îndeletnicirile zootehnice, cu excepția celor din familia Pogana. Argumentarea a indus că și acestea, exceptate, și-au dobândit numele de la o populație cu preocupări pastorale. În cele ce urmează dorim să ne referim la acele nume de sate care reflectă activități fitotehnice – de cultivarea plantelor agricole.

Chiar dacă riscăm un truism, atragem atenția că nașterea și evoluția unui toponim sunt supuse procesualității; începe cu motivația apariției, menținerea pe o durată mare de timp în forma inițială sau cu unele modificări și, în multe cazuri, sfârșește prin a dispărărea. Cu alte cuvinte, toponimele, datorită caracterului lor social, se circumscrîu ansamblului modificărilor din viața societății umane. Factorii naturali de mediu își exercită influența în directă concordanță cu particularitățile sociale ale momentului analizat.

Se simte nevoia să avizăm cititorul acestor considerații, că activitățile agricole care au impus toponime (nume de locuri), în cazul analizat nume de sate, nu erau dintre cele obișnuite. În spațiul respectiv, nu intrau în practicile curente ale locuitorilor. Este semnificativă, în sensul celor afirmate, analiza numelui fostului sat **Harbujii**. A fost situat la sud de satul actual Jigălia din comuna Șuletea. Locul tîne de zona de silvostepă a Depresiunii Elanului (Ialanului, în forma inițială).

Satul Harbujii apare consemnat în documentele de arhivă pentru perioada anilor 1793 – 1863. Existența lui a mai fost semnalată, în respectiva perioadă, cu numele de Harbujeni. Locuitorii acestei părți de țară vor asocia lesnicios numele localității cu acel curcubitaceu, harbusul, care, în alte zone ale spațiului național, este identificat cu alte denumiri: pepene verde, lubenită etc.

Citrullus vulgaris, în Moldova poartă numele de harbus, nume de origine turcească. A fost descoperit în flora spontană în partea de sud a continentului Africa. Descoperirea s-a făcut, în urma colonizării respectivului teritoriu, de către olandezi, începând cu anul 1652. O colecție de plante din acea regiune, oficial, a fost adusă în Europa în anul 1776, cu scopul de a fi studiată academic și apoi, folosită economic. Este de presupus că plantele cu evidentă întrebuitățe economică au fost aduse mult înaintea realizării și studierii colecției botanice.

În anul 1774, în Depresiunea Elanului, s-a constituit satul Giurcani, la sud de locul unde ulterior s-a fondat satul Harbujii, cu "bulgari de peste Dunăre" care au fost "neferi" (la ieniceri – simplu soldat, oștean). Sunt

consemnați în documente ca "bulgarii de Elanul". Este cunoscută istoria statului feudal Moldova, practica "slobozilor", când populații locale și alogene, bulgari, ucraineni, sărbi, "ungureni" (transilvăneni) și alții, - și au întemeiat așezări pe diferite moșii, acoperind deficitul de forță de muncă rezisită de agricultura timpului. Admitem că un grup din cei veniți și care au constituit o așezare rurală, au adus cu ei practica culturii harbusului, planta care lipsea în zonă. Numele așezării l-au dat locuitorii băstinași și cei care practicau transhumanță. După anul 1863, satul nu mai apare în documente oficiale, ceea ce înseamnă că s-a realizat o contopire a respectivei așezări umane, cu una din cele apropiate – Jigălia sau și Giurcani.

O situație total diferită de cea de mai sus o are satul **Viișoara**, așezare din Dealurile Fălcicului. Este atestat documentar din anul 1463 și are o existență neîntreruptă. Până în 1964, purta numele de Băsăști. În anul 1912, a înglobat satul Cârpești, care azi constituie "mahalaude de jos" în sens topografic.

Schimbarea numelui s-a făcut de către cancelarie pe motive de estetică fonetică. În asemenea situație, temeiul cognitiv al toponimului este afectat. În cazul concret al acestei localități, apare o situație relativ salvatoare, deoarece în preajma sa este un deal numit Dealul Viilor. Dealul are o altitudine de 165 m., este acoperit cu soluri usoare, nisipoase, și are pantele bine însorite. Climatul de nuanță continentală din zonă, cu temperaturi medii anuale de 9°C și precipitații de 450 – 500 mm/an a impus vegetația de silvostepă. Înainte de anul 1989, prin măsuri administrative impuse, se realizase o suprafață viticolă și pomicolă, în comună, de 500 ha. Pentru o bună apreciere, reținem că cele 500 ha, reprezentau 6% din fondul funciar al comunei și 8% din fondul funciar agricol. Astăzi, însă, multe dintre acele suprafețe au fost defrișate și terenurile au căpătat alte utilizări agricole.

Referindu-ne la topicul Dealul Viilor, îl explicăm prin faptul că deși cultura vitei de vie se practica din perioada traco-dacă, se efectua pe suprafețe mici în preajma locuinței. Într-o perioadă istorică mai nouă (secolul al XVIII-lea), când s-au pus bazele economiei de piață iar o parte din produsele agricole realizate erau destinate vânzării, locuitorii satului, valorificând condițiile pedoclimatice, au extins suprafețele viticole și au impus numele Dealul Viilor.

Avrămeștii, sat situat la izvoarele pârâului Mărlui, affluent pe dreapta al Tutovei. Este numele dealului de 240 m. altitudine, la sud de sat. Terminația toponimului este tipic antropică. Semnifică cultivatorii sau vânzători de avrame. Avramul – *Prunus insititia* – este cultivat în toată zona unde este situată localitatea, iar fructul este valorificat, în special, la prepararea rachiului. Legenda locală îi revendică vechimea din timpul domniei lui Ștefan cel Mare și Sfânt. În această parte a Colinelor Tutovei, sunt

condiții ecologice optime pentru culturi pomicole. Sunt constituite livezi în masiv, alături de cele tradiționale, eterogene din punct de vedere al speciilor.

Cepești, sat și moșie în ținutul Tutova azi în comuna Bogdănești. Este menționat în documente din anul 1835. Ca și în cazul anterior, toponimul poate fi de origine antropică. El sugerează existența unei populații care se ocupă cu cultura și comercializarea cepei (*Allium cepa*).

Perienii, este numele satului, centrul comunei omonime, situat la vest de municipiul Bârlad, în Colinele Tutovei. Existența localității se consemnează din anul 1695. Este un sat de tip adunat apărut în poiana unei păduri. Legenda admite originea toponimului în sintagma "Perii lui Ene". Toponimul respectiv a devenit cunoscut în țară datorită faptului că în preajma satului s-a constituit în anul 1954, actuala Stațiune Centrală pentru Cercetarea și Combaterea Eroziunii Solurilor.

Un grup important de toponime îl reprezintă cele care se referă la populația sărbească. Populația slave venite în secolul al XVIII-lea de la sud de Dunăre și ajunse și în acest spațiu geografic, au fost adesea percepute ca fiind sărbe. Cea mai numerosă, însă era cea bulgărească. Preocuparea predilectă a acesteia era legumicultura. Dacă în municipiul Huși, populația respectivă a realizat **Mahalaua Bulgarilor**, situație existentă și în prezent, în cazul municipiului Bârlad, a constituit **Mahalaua Sârbilor**. Toponimul apare menționat în anul 1803 iar ulterior, prin înglobarea și disiparea populației slave, el dispără.

Sârbii, sat în comuna Banca, este menționat din 1814. S-a mai numit Sârbenii, Slobozia și Dăncenii (1838) după ce a cuprins moșia Dăncești.

Sârbii, fost sat pe pârâul Lișcov, la sud de satul Igești, din comuna Blăgești. Este menționat pentru perioada 1721 – 1825. A dispărut prin contopire cu satul Igești.

Sârbii, fost sat situat la nord de satul Floreni din comuna Murgeni. A fost menționat în documente pentru perioada 1775 – 1862. Un timp a purtat și numele de Brăișteni.

Vișinarii, sat cunoscut până în anul 1956 cu numele de Limbăiești. A fost menționat în 1828 drept cătun al satului Orgoiești, ambele în actuala comună Bogdănești. Modificarea numelui s-a realizat de către cancelarie cu aceeași motivatie ca și la satul Viișoara. Chiar dacă vișinul este prezent în culturile pomicole locale, el nu are semnificații în susținerea toponimului.

Din sumară analiză se poate surprinde că toponimele reflectă în egală măsură caracteristici ale mediului geografic și social economic. Satele, ca formă străveche a habitatului uman, reflectă prin evoluția numelor atribuite, mai pregnant, caracteristici de ordin economic și social.

Filiația SARM - Vaslui 1998 - 2001

Există o categorie de oameni pentru care cerul înstelat este cel mai frumos lucru de pe lume.

Universul nu înseamnă numai știință (formule), oricine ar dorii ar putea să-l vadă în toată splendoarea sa!

Există o categorie de oameni pe care-i unește aceeași pasiune; CERUL, și care-i face să se deosebească într-un fel de ceilalți.

Astfel a fost posibil ca în urmă cu trei ani, astronomii amatori din Bârlad să se reunească în cea mai Tânără filială a Societății Astronomice Române de Meteori (SARM).

Activitățile multiple desfășurate de-a lungul timpului au condus la o mediatizare

mai bună a astronomiei în județul Vaslui și la creșterea interesului pentru acest domeniu fascinant.

Revista "Pași spre infinit" editată de Filiala SARM și Cercul de Astronomie al Liceului Teoretic "Mihai Eminescu", constituie un ajutor real în cunoașterea Universului, atât pentru astronomii amatori, cât și pentru publicul larg. Rezumatul în limba engleză care apar începând cu numărul 3, fac cunoscută publicația noastră pe plan mondial: Japonia, Canada, Argentina, Australia, Irlanda, Marea Britanie, Olanda, Belgia, Germania, Slovenia, Ucraina, Slovacia, Bulgaria, Iugoslavia, Polonia etc.

Deoarece Cerul nu-și pierde niciodată aura poetică, paginile revistei oglindesc și preocupările tinerilor în domeniul astropoeziei, astrodramaturgiei poetice și astromitolologiei.

Prima activitate din seria celor care au marcat împlinirea a trei ani de la înființarea filialei SARM, a fost un "Spectacol Astro-Art" (duminică 22 aprilie 2001, Cercul Militar Bârlad), în care membrii filialei și-au demonstrat talentul artistic.

Programul spectacolului a cuprins:

- astropoezie (prof. Ioan Puflea, Alina-Mihaela Ene, Iuliana Strat, Ancuța Mironică, Viorel Darie, Elena Văleanu);
- muzică folk (Ștefan-Bogdan Isac, Corina Matei, Mariana Vișan, Andreea Poalelungi);
- muzică spațială (Viorel Darie);
- recital pian (Ioan Bunduc);
- recital vioară (Constantin - Andrei Popa);

Popa);

- sceneta "Visul unei nopți de vară" (autor: Codrin Mardare, interpreți: Iuliana Strat, Oana Strat, Sorin Hliban, Vlad Macare, Georgel Pavel, Viorel Darie, Ramona Focea, Andreea - Mariana Olaru, Ioana Bunduc, Ancuța Mironică);
- dans (Grupul Melody condus de prof. George Mozara);
- recital orgă electronică (Andrei Iosub);
- astroumor (Viorel Darie);
- imnul filialei SARM (versuri Ancuța Mironică, aranjament muzical: prof Daniela Ioniță);
- grupul Mini SARM (condus de ș. n. Marinica Giușcă).

Acest spectacol de excepție a fost prezentat cu naturalețe și fantezie de către Monica Năstase și Andreea Poalelungi.

Cu această ocazie au fost oferite diplome de onoare Cercului Militar Bârlad și postului Mega TV Bârlad pentru sprijinul deosebit acordat activității Filialei SARM - Vaslui.

În cadrul activității din 23 aprilie 2001 de la Liceul "Mihai Eminescu", Expoziția de fotografii "Filiala SARM - Vaslui 1998 - 2001" a oferit imagini din bogata activitate a filialei și a dat

posibilitatea rememorării unor evenimente importante.

Totodată, au fost înmânate diplome membrilor care sunt evidențiați în activitate (Constantin - Andrei Popa, Codrin Mardare, ș. n. Marinica Giușcă, Ancuța Mironică, Vlad Macare, Vlad Lazanu, prof. Ioan Puflea, prof. Sorin - Costel Ioniță, prof. Gabriel Tărâlă ș. a.), colaboratorilor și sponsorilor (Liceul Teoretic "Mihai Eminescu", S.C. Medsoft S.R.L. Bârlad, S.C. Peco S.A. Vaslui, publicația "Păeri Tutovene" etc.).

În aceeași zi, la Colegiul Național "Gh. Roșca Codreanu" a fost prezentată o expoziție de fotografie astronomică și grafică (prof. Daniela Ioniță, Andreea - Mariana Olaru, Viorel Darie, Ancuța Mironică, Geanina - Ana Popa, Vlad Macare), cu ocazia inaugurării Cercului de Astronomie condus de prof. Vasile Tugulea.

Seria de activități dedicate aniversării Filialei SARM s-a încheiat joi 26 aprilie cu concursul "Pași spre infinit", aflat la ediția a XVIII-a. Au participat 7 echipașe de căte trei elevi din clasele a IX-a, o premieră constituind-o prezența unui echipaj de la Colegiul Național "Gh. Roșca Codreanu".

Felicitați toti membrii filialei pentru entuziasmul, dăruirea și perseverența în realizarea activităților.

Prof. Ioan ADAM, coordonatorul Filialei SARM - Vaslui

Desigur

Ne vom întâlni pe o amintire...

Ne vom întâlni pe fum de țigară...

Ne vom întâlni pe un zâmbet de copil hoian...

Sigur ne vom întâlni!

Și iar ne vom întâlni când vom privi spre rândunele,
și când vom privi oameni săraci,
și când vom privi prin parcuri înflorite!

Desigur culorile ne vor ajuta!

Desigur umbrele ne vor apăra!

Dar când ne vom reîntâlni

și ne vom privi doar pe noi,

frumusețea lumii și suful iubirii universului

vor veni în jurul nostru și

culorile lumii, fericite și înflăcărate,

mă vor atrage coplesitor spre iureșul ei de iubire,
ea împărțind astfel cu tine fericirea mea.

Desigur...

luminos privitor al lumii și al meu,

ne vom reîntâlni!

Simona CAȘOTĂ

SĂNĂTATEA MINTALĂ ÎN PERIOADA DE TRANZIȚIE

Meditând asupra impactului filozofiei și psihologiei, produs de o perioadă care nu se mai sfărșește practic prin rezultate, dar este plină de o producție de experimente, conchidem că societatea are de făcut față unor probleme complexe, greu de stăpânit în privința democrației, a economiei, dar dureros de remarcat în privința rațiunii și a sănătății mintale.

Cântarul vremurilor noastre nu poate discerne precis, ci doar sugera, că din experimentele propuse sunt realiste, valabile și cu rezultate imediat benefice pentru societate.

În antecedentele generațiilor trecute nu s-a semnalat un asemenea volum experimental, ca cel ce se revarsă asupra noastră și a copiilor noștri, cu mutații uneori necontrolabile și grotești asupra personalității. De cele mai multe ori copiii noștri se maturizează fizic, mai repede decât n e - a m maturizat

noi. Conditionați de mass media (TV, radio, presa scrisă), de imensitatea informațională foarte accesibilă, mare parte din tineri devin precoci intelectual. Apar astfel două aspecte care dau de gândit :

1. Dezvoltarea afectivă se bulversează atunci când bogăția și proporția experiențelor substituie predomină asupra realului și continuității progresive ce duce spre un rezultat.

2. Puterea de a discerne, de a deosebi ce este bun, față de rău, scade masiv, când bombardamentul informațional este aruncat "pe piață" fără control și logică și fără a respecta normele obișnuite ale conviețuirii umane, a colectivităților și a vieții pe Terra, în interacțiune cu mediul înconjurător.

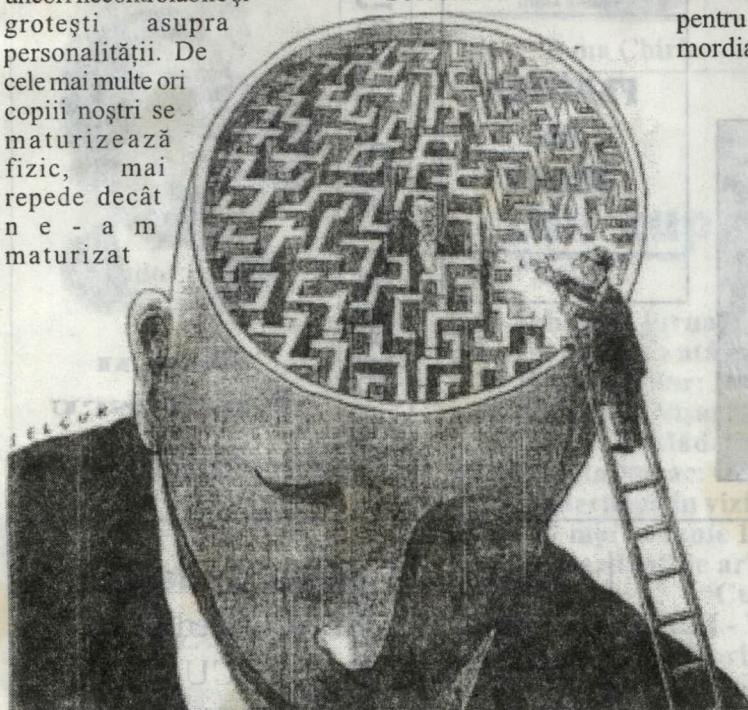
Selectarea nu se mai

face cum trebuie, nemaiexistând polul pozitiv. Individul Tânăr sau Matur copie orice, învață orice, cu motivația că acel "orice" există fără a discuta valabilitatea sau proporția în care se află în viața noastră. Sănătatea mintală se definește în capacitatea de a discerne între real și nereal, între bine și rău.

In acest bogat flux informațional, există pericolul ca experimentele, substituțiile care nu duc la nimic să întârzie maturizarea efectivă.

Perisabilitatea simbolurilor duce la dezorientare și la permisiunea de a face orice. Experiența umană, acumulată în cele două milenii, trebuie imperios aplicată la pragul dintre milenii, pentru a opri cădere libera a civilizațiilor, pentru a reveni la timpul pri-mordial, în haos.

dr. Nicu BOTEZATU

Noblețe

Am fost odată om de rând
dar voi fi-nnobilat
curând;
mi-e sufletul
pom înflorit
și-n el un dor
a răsărit;
din el,
în inimă și-n gând,
se-nalță un canar
cântând.

Petruș ANDREI

Discurs de recepție

Iar pierde startul Capitala,
Cuprinsă-n febra unor jocuri,
Crezând că gloria și fala
Depind de numărul de locuri.

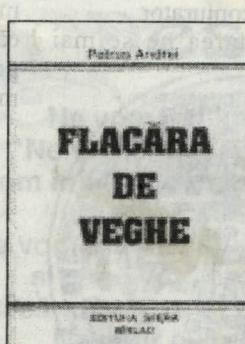
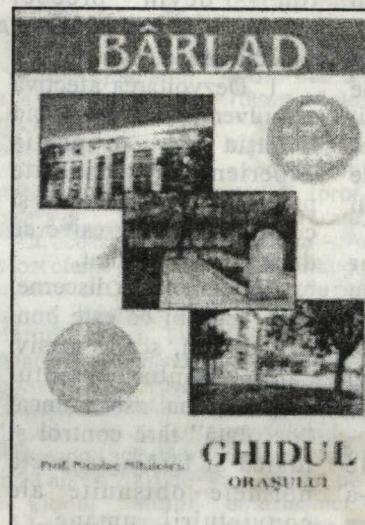
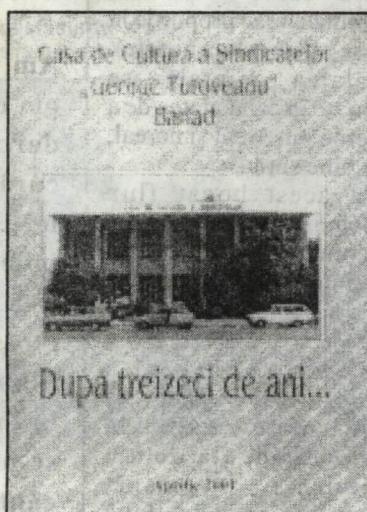
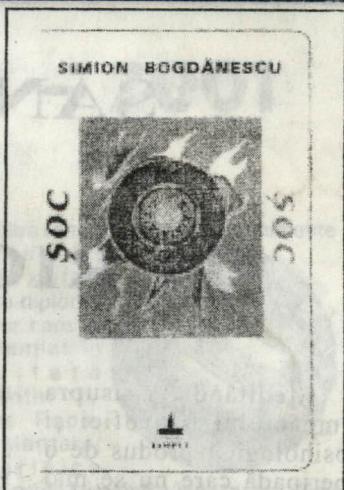
La noi, în urbea cu castani
Se judecă mai drept și iată,
Valoarea nu așteaptă ani
Să fie dăltuită-n piatră.

De azi, un nou destin ni se așteaptă
Îl și întrezăresc sub geană.
Orașul mi-a deschis o poartă
De "Academie... Bârlădeană"

Prof. Dumitru BENTU

Academia Bârlădeană

Academia Bârlădeană

Revistă de cultură.

Redacția: Ziarul "Păreri Tutovene",
Str. Republicii 284, Bârlad.

Tel.: 035/418465

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad

Colectivul redațional:

Serghei COLOŞENCO (redactor șef),
Simion BOGDĂNESCU, Nicolae
BOTEZATU, Ritta MINTIADE.

Tehnoredactare: Bogdan ARTENE